

Met beleid, geen hond die bijt?

"Onderzoek naar gemeentelijk beleid met betrekking tot agressieve honden"

Soraya Bastemeijer, Jeanet Kuit & Karin van der Vegt

DWW Dierenwelzijnsweb

Hogeschool VAN HALL LARENSTEIN
onderdeel van Wageningen UR

Met beleid, geen hond die bijt?

"Onderzoek naar gemeentelijk beleid met betrekking tot agressieve honden"

Soraya Bastemeijer | Jeanet Kuit | Karin van der Vegt

Opdrachtgever	Lectoraat Welzijn van Dieren Dhr. H. Hopster
Begeleidende docenten	Hogeschool van Hall Larenstein Mw. M. Versteegh & Mw. E.M. Vogelzang

Van Hall Larenstein
Leeuwarden, juli 2011

Projectnummer 549000

In deze afstudeerscriptie is gestreefd naar juistheid en volledigheid van de aangeboden informatie. De schrijvers noch de opleiding of de organisatie als geheel zijn in geen geval aansprakelijk voor de enige directe of indirecte schade welke ontstaat door gebruikmaking van dit rapport.

DWW Dierenwelzijnsweb

Hogeschool VAN HALL LARENSTEIN
ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR

Voorwoord

Voor u ligt de afstudeerscriptie van Soraya Bastemeijer, Jeanet Kuit en Karin van der Vegt, geschreven in het kader van een afstudeeronderzoek van de opleiding Diermanagement, met specialisatie Beleid en Communicatie, aan Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden. Dit onderzoeksrapport geeft inzicht in hoe gemeenten invulling geven aan gemeentelijk beleid met betrekking tot agressieve honden na intrekking van de Regeling Agressieve Dieren in 2008. Daarnaast kan dit rapport een basis vormen voor verdere ontwikkeling op het gebied van gemeentelijk en/of landelijk beleid omtrent agressieve honden.

Graag willen wij onze opdrachtgever, Hans Hopster van het Lectoraat Welzijn van Dieren, bedanken voor zijn input, steun en medewerking gedurende ons afstudeeronderzoek.

Tevens bedanken wij onze begeleiders van het Van Hall Larenstein, Jesse Versteegh en Ineke Vogelzang, voor hun begeleiding gedurende ons afstudeerproces.

Zonder de medewerking van onze respondenten was dit onderzoek niet mogelijk geweest. Daarvoor bedanken wij hartelijk dhr. P. Schroth namens de gemeente Amsterdam, dhr. R. Lagrand namens de gemeente Rotterdam, dhr. R. Beukers namens de regiopolitie Haaglanden, mw. A. de Vries en dhr. A.O. Broere namens de gemeente Groningen, dhr. H. Meijer en dhr. E. ter Veer namens de regiopolitie Groningen, dhr. A.F. Knol namens de gemeente Assen en mw. R.T. Coppes namens de gemeente Soest.

Tot slot bedanken wij Bernadette Regeer (beleidsmedewerker van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie), voor haar tijd en visie op het onderzoek.

Wij wensen u veel leesplezier!

Leeuwarden, juli 2011

Soraya Bastemeijer, Jeanet Kuit & Karin van der Vegt

Summary

The Regulation Aggressive Animals (RAD) came into force in February 1993. Fifteen years later the regulation was repealed, due to an evaluation. During the evaluation the problem concerning aggressive dogs became clear; every year, about 150,000 biting incidents occur. With the abolition of the RAD, the responsibility for dealing with biting incidents is largely in hands of municipalities. A mayor is responsible for maintaining the public area and security in the municipality. Municipalities are free to decide whether rules regarding the keeping of dogs will be included in their policy.

After abolition of the RAD the subject of 'aggressive dogs' became much more discussed. The Ministry of Economic Affairs, Agriculture and Innovation (EL&I) would like to get insight in how municipalities carry out their policy concerning aggressive dogs. In commission with the Lectureship of Animal Welfare, research has been done along the policies of the municipalities of Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Groningen, Assen and Soest.

The objective of this research was to get insight in the policies of municipalities concerning their processing about aggressive dogs after abolition of the RAD, to analyse the problems and needs of these municipalities on this policy and to identify the capabilities in which municipalities incidents with, and aggression among dogs can reduce and/or prevent. Using the research questions the main question is attempted to be answered:

How can a municipality give substance to policy regarding aggressive dogs?

Literature study is done and interviews were held to collect data from both the municipalities and police departments involved in this research.

The research revealed that the national legislation is abundantly present to reduce and/or prevent incidents with, and aggression among dogs, both in an administrative and a criminal procedure. However, there is a great diversity of manners to apply the legislation into practice, because of a lack of knowledge, capacity and/or priority. Besides the differences in the local legislation, there are also many differences in the powers within a municipality, regarding this subject.

Preventive measures are present, but must be communicated more efficiently. It should be clear who is responsible for this communication, for example the municipality or the government. The dog owners should be more aware of their own commitment and responsibility towards their pets. A better communication between all involved parties about education of dogs can be the solution for this.

The municipalities indicated that they were satisfied with the abolition of the RAD and do not need a new national regulation. But the need for a national guidance on policy regarding aggressive dogs is desired. What is perceived as a problem in the policy regarding aggressive dogs is the dangerous declaration of a dog. The dangerous declaration is only valid in the municipality were it is issued. There are also issues concerning the behaviour test that often is included in the policy.

The outcomes of this research have led to three recommendations which can be included in a national guidance. A national dangerous declaration would contribute to the reduction and/or prevention of incidents with, and aggression among dogs. A national valid behaviour test can provide uniformity. Also the amount of incidents has to be recorded through a correct system.

Samenvatting

De Regeling Agressieve Dieren (RAD) trad in werking in februari 1993, vijftien jaar later werd de regeling, na evaluatie, ingetrokken. Door de evaluatie werd het probleem omtrent hondenbeten duidelijk; jaarlijks vonden er ongeveer 150.000 bijtincidenten plaats. Met de afschaffing van de RAD is de verantwoordelijkheid bij de afhandeling van bijtincidenten voor een groot deel in handen van de gemeenten gekomen. Een burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid in de gemeente. Gemeenten mogen zelf bepalen of zij regels omtrent het houden van honden op willen nemen in hun beleid.
Na de afschaffing van de RAD bleef het onderwerp 'agressieve honden' veelbesproken. Zo zou het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) graag inzage willen krijgen in hoe gemeenten invulling hebben gegeven aan het beleid met betrekking tot agressieve honden. Hiervoor is, in opdracht van het Lectoraat Welzijn van Dieren, onderzoek gedaan naar het beleid van de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Groningen, Assen en Soest.

De doelstelling van dit onderzoek betreft het in kaart brengen van het gemeentelijk beleid met betrekking tot de handelswijze omtrent agressieve honden na intrekking van de RAD. Het analyseren van de behoeften en knelpunten van deze gemeenten over dit beleid en het in kaart brengen van de mogelijkheden waarmee gemeenten incidenten met en agressie bij honden kunnen verminderen en/of voorkomen. Middels de onderzoeksvragen wordt getracht antwoord te geven op de hoofdvraag:

Hoe kan een gemeente invulling geven aan beleid met betrekking tot agressieve honden?

Door middel van literatuuronderzoek en interviews is informatie verzameld, van zowel de gemeenten als regiopolitie betrokken bij dit onderzoek.
Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de landelijke wet- en regelgeving voldoende mogelijkheden biedt om incidenten met en/of agressie bij honden in een gemeente aan te pakken, zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk. Er blijkt echter een grote verscheidenheid te zijn in de manier waarop de wet- en regelgeving toegepast wordt in de praktijk, door gebrek aan kennis, capaciteit en/of prioriteit. Naast de wet- en regelgeving zijn er ook veel verschillen in de bevoegdheden binnen de gemeente omtrent het onderwerp.
Preventieve maatregelingen zijn voldoende toepasbaar, maar een betere communicatie hierover is gewenst. Het is bijvoorbeeld onvoldoende duidelijk wie verantwoordelijk is voor deze preventieve maatregelen, de gemeente, de hondeneigenaar of de landelijke overheid. Veel hondeneigenaren lijken niet op de hoogte van de verplichtingen en verantwoordelijkheden waaraan een hondeneigenaar zich dient te houden. Meer communicatie tussen alle betrokken partijen over voorlichting over honden zou hierin uitkomst kunnen bieden.

Gemeenten blijken tevreden met de intrekking van de RAD en hebben geen behoefte aan een nieuwe landelijke regelgeving. Wel is er behoefte aan landelijke richtlijnen omtrent het beleid met betrekking tot agressieve honden. Een knelpunt in het beleid omtrent agressieve honden is de beperkte lokale geldigheid van de gevaarlijkverklaring van een hond. Deze gevaarlijkverklaring is alleen geldend in de gemeente waar deze is uitgegeven. Ook zijn er knelpunten omtrent de gedragstesten die vaak opgenomen zijn in het beleid.

De uitkomsten van dit onderzoek hebben geleid tot de volgende drie aanbevelingen die kunnen worden opgenomen in een landelijke richtlijn.

1. Een landelijk register voor gevaarlijkverklaring van agressieve honden zou een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het verminderen en/of voorkomen van incidenten met en agressie bij honden.
2. Een landelijke vastgestelde gedragstest kan eenduidigheid creëren. Hiermee valt het probleem omtrent de beperkte lokale geldigheid weg.
3. Ook zal het aantal incidenten landelijk moeten worden bijgehouden, hiervoor zal een goed systeem beschikbaar moeten zijn. Hierdoor wordt de problematiek omtrent agressieve honden landelijk inzichtelijk.

Inhoud

Inleiding 7

Aanleiding 7

Doelstelling 9

Onderzoeksvragen 9

Begripsbepaling 10

Afkortingen 10

1. Methodiek 11

1.1 Type onderzoek 11

1.2 Onderzoeksontwerp 11

1.3 Onderzoekspopulatie 11

1.4 Dataverzameling 11

1.4.1 Bestaande documenten 12

1.4.2 Open interviews 13

1.5 Data-analyse 14

1.5.1 Bestaande documenten 14

1.5.2 Open interviews 15

2. Resultaten 17

2.1 Bevoegdheden 17

2.1.1 Wetgevende macht 17

2.1.2 Uitvoerende macht 17

2.1.3 Rechterlijke macht 18

2.2 Landelijke wet- en regelgeving 20

2.2.1 Bestuursrechtelijk 20

2.2.2 Strafrechtelijk 20

2.3 Mogelijke maatregelen 21

2.3.1 Bestuursrechtelijke procedure 21

2.3.2 Strafrechtelijke procedure 22

2.4 Preventieve maatregelen 24

2.4.1 Bestuursrechtelijk 24

2.4.2 Voorlichting en scholing 24

2.5 Beleid van betrokken gemeenten 26
2.5.1 Amsterdam 26
2.5.2 Rotterdam 29
2.5.3 Den Haag 29
2.5.4 Utrecht 33
2.5.5 Groningen 33
2.5.6 Assen 37
2.5.7 Soest 41
2.5.8 Samenvatting resultaten 42

3. Discussie 43

4. Conclusie 45

5. Aanbevelingen 47

Literatuur 48

Bijlage

Bijlage I: Omschrijving type pitbull terriër I
Bijlage II: Achtergrond informatie III
Bijlage III: Nieuwsberichten gemeente Soest VIII
Bijlage IV: Topiclijst open interview XIII
Bijlage V: Lijst van respondenten XIV
Bijlage VI: Wet- en regelgeving XV
Bijlage VII: Algemeen hondenbeleid XVII
Bijlage VIII: Protocol gemeente Assen XVIII

Inleiding

Aanleiding

Eind jaren tachtig ontstond er verontrusting over agressief gedrag van bepaalde honden, met name dat van pitbulls. Er deden zich verschillende incidenten voor waarbij honden ernstig letsel toebrachten aan mens of dier. De toenmalig Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) stelde in juni 1988 een commissie samen die als taak kreeg voorstellen te doen voor maatregelen ter voorkoming van gevaar voor mens en dier als gevolg van agressief gedrag bij honden. (Gabor, 1993) Toen er begin jaren negentig kort na elkaar drie ernstige incidenten plaatsvonden waarbij drie jonge kinderen om het leven kwamen (allen doodgebeten door pitbulls), kwam de situatie in een stroomversnelling. (Commissie van Wijzen, 2008) Door de ernst van de situatie werd besloten dat niet langer gewacht kon worden met landelijke maatregelen gericht op de pitbull. De Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWWD) bood in artikel 73 daartoe de mogelijkheid. De toenmalig Minister van LNV stelde, op basis van het rapport van de Commissie van Advies Agressief Gedrag bij Honden (AAGH), een regeling samen: de Regeling Agressieve Dieren (RAD) die in werking trad op 1 februari 1993. (Gabor, 1993)

De RAD werd ingesteld met als doel te voorkomen dat bestaande honden van het pitbull type in het openbaar schade zouden aanrichten aan mens en dier en dat er meer honden van het pitbull type zouden komen. Het streven was er, met een fok- en houdverbod, voor te zorgen dat de pitbull zou uitsterven. (Verburg, 2007a)
De handhaving van de regeling werd een taak van de reguliere politie en de Algemene Inspectiedienst (AID) van het Ministerie van LNV. (Gabor, 1993; Commissie van Wijzen, 2008)

Omdat de pitbull niet tot een door de Raad van Beheer op Kynologisch gebied in Nederland (RvB) erkend ras behoort, heeft de commissie van AAGH destijds een omschrijving, ondersteund met fotomateriaal, gegeven van dit type (bijlage I). Honden die in belangrijke mate voldeden aan de beschrijving, konden worden gecategoriseerd als een pitbull. (Gabor, 1993) Honden werden uitsluitend beoordeeld op hun uiterlijk en niet op hun gedrag. Door het beoordelen op uiterlijk werden ook honden in beslag genomen en gedood die niet bij een bijtincident betrokken waren geweest. Dit zorgde voor toenemend onbegrip en gevoelens van verontwaardiging, vooral bij eigenaren van pitbulls. Om diezelfde reden waren er ook bezwaren met betrekking tot dierenwelzijn tegen de RAD. Naast het aspect over de pitbull zelf was er ook een zorg voor de veiligheid van de burgers. Het aantal pitbulls nam niet af en er bleven bijtincidenten voorkomen. De onbedoelde effecten van de RAD gaf in toenemende mate aanleiding tot discussie. (Verburg, 2008a)

In juli 2007 vond het voormalig Ministerie van LNV het wenselijk de regeling eerst te evalueren alvorens intrekking te overwegen. De voormalige Minister van LNV, Gerda Verburg, benoemde hiervoor in oktober 2007 een Commissie van Wijzen. (Verburg, 2007b; Commissie van Wijzen, 2008) Eind mei 2008 gaf het rapport 'Hondenbeten in perspectief' van de Commissie van Wijzen duidelijkheid over de ernst van het probleem. Door de cijfers uit het rapport werd duidelijk dat er jaarlijks veel (150.000) bijtincidenten plaatsvonden. Het aantal ernstige bijtincidenten was na de invoering van de RAD niet afgenomen. Pitbulls waren relatief meer betrokken bij bijtincidenten, maar er kwam naar voren dat ook andere rassen en type honden als daders konden worden aangemerkt. De commissie gaf aan dat de doelen van de RAD, het terugdringen van het aantal bijtincidenten en het uitsterven van honden van het type pitbull, niet gehaald waren. (Commissie van Wijzen, 2008) Aan de hand van het rapport trok voormalig Minister Gerda Verburg op 9 juni 2008 de RAD in. Ze gaf daarnaast aan dat er aanvullende maatregelen moesten worden getroffen om het gevoel van veiligheid onder de burgers te

vergroten. Onder andere door meer informatie over hondenagressie te verschaffen. (Verburg, 2008)
Voormalig minister Gerda Verburg gaf in haar reactie op het rapport onder andere aan dat zij in overleg wou treden met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over de aanbevelingen, gegeven door de Commissie van Wijzen, met betrekking tot de Algemene plaatselijke verordening (APV). Ze gaf ook aan dat zij ook in overleg wou treden met burgemeesters van gemeenten waarin de meeste honden in beslag waren genomen, om te kijken in hoeverre deze bereid waren om door middel van artikel 74 van de GWWD, handhavend op te treden. Deze bestuursrechtelijke bevoegdheid geeft burgemeesters de mogelijkheid honden in beslag te nemen en te doden. De burgemeesters van de gemeenten Groningen en Assen maakten bijvoorbeeld al gebruik van dit artikel vòòr de handhaving van de RAD. (Verburg, 2008)

Een burgemeester is onder andere verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid in de gemeente. (Overheid, 2011) Uit eerder onderzoek is gebleken dat het aantal bijtincidenten in de openbare ruimte een derde deel uitmaakt van het totale aantal bijtincidenten in Nederland, twee derde vindt plaats in de privésfeer. Bijtincidenten in de openbare ruimte dragen echter wel in belangrijke mate bij aan een gevoel van onveiligheid bij de burger. In de media krijgen incidenten, tussen honden of waarbij hondenbeten voor menselijke slachtoffers zorgen, vaak de aandacht. De incidenten met agressieve honden dragen bij aan gevoelens van onveiligheid en maken vaak deel uit van een bredere sociale problematiek die het beste integraal kan worden aangepakt. (Commissie van Wijzen 2008)
De APV is een belangrijk juridisch instrument als het gaat om het optreden tegen agressieve honden, zo ook artikel 425 van het Wetboek van Strafrecht. Het Openbaar Ministerie (OM) is verantwoordelijk voor de handhaving van artikel 425, echter de gemeenten zijn verantwoordelijk voor de APV's. (LNV, 2008) Met de afschaffing van de RAD is de verantwoordelijkheid bij de afhandeling van bijtincidenten daarmee voor een groot deel in handen van de gemeenten gekomen. (LICG, 2011a)
Gemeenten mogen zelf bepalen of zij regels omtrent het houden van honden op willen nemen in de APV. Zo staan in de 'model APV' (een document die gemeenten kunnen gebruiken om hun eigen APV op te stellen) van de VNG, artikelen die het mogelijk maken een aanlijn- of muilkorfgebod op te leggen aan houders van gevaarlijke honden. De inhoud van een APV kan dus per gemeente verschillen. (LNV, 2008)

Het onderwerp 'agressieve honden' bleef na afschaffing van de RAD veelbesproken. Zo kwam het onderwerp in november 2008 ter sprake tijdens een Studium Generale op Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden, lanceerde het LICG in april 2009 de campagne 'Minder hondenbeten! Daar zetten we samen onze tanden in' en kwam het onderwerp in oktober 2010 ter sprake tijdens een conferentie over gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid. (Hogeschool Van Hall Larenstein, 2008; LICG, 2009; Dierenwelzijnsweb, 2010)
Vertegenwoordigers van ruim 80 gemeenten (van de toen 430 gemeenten) en de VNG waren bij deze laatste conferentie aanwezig. Tijdens de conferentie kwam naar voren dat er genoeg mogelijkheden zijn om handhavend op te treden tegen het probleem maar dat Justitie en gemeenten hier niet voldoende gebruik van maken. Zo kennen gemeenten de procedures vaak niet en zijn er veel verschillen in het beleid van gemeenten. Ook kwam naar voren dat bijvoorbeeld de gemeente Assen wél een uitgebreid beleid heeft met betrekking tot agressieve honden welke (deels), zoals eerder genoemd, ook voor de handhaving van de RAD werd gebruikt. (Schilder, 2010)

Tijdens een overleg tussen het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) en vijf grote gemeenten – Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Groningen - van Nederland leverde het onderwerp een discussie op. Het Ministerie van EL&I wil graag dat gemeenten op betrouwbare wijze gegevens vastleggen, zodat kan worden geëvalueerd wat de

gevolgen zijn van het afschaffen van de RAD. Dit om te voorkomen dat de Minister – mocht zich een ernstig incident met betrekking tot hondenagressie voordoen - met lege handen staat.

Uit de discussie kwam naar voren dat gemeenten niet weten hoe om te gaan met agressieve honden in hun gemeenten en welk beleid ze hierbij kunnen voeren. De aanwezige gemeenten gaven aan het probleem in te zien, maar dat er geen prioriteit aan gegeven wordt en/of capaciteit voor is. Afgesproken werd om eerst concreet in beeld te brengen hoe het beleid met betrekking tot agressieve honden op gemeentelijk niveau wordt vormgegeven. Studentenonderzoek zou het gewenste inzicht kunnen leveren en de resultaten kunnen dienen als basis.

Meer achtergrond informatie is te vinden in bijlage II.

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek betreft het in kaart brengen van het gemeentelijk beleid met betrekking tot de handelswijze omtrent agressieve honden na intrekking van de RAD en het analyseren van de behoeften en knelpunten van deze gemeenten over dit beleid en het in kaart brengen van de mogelijkheden waarmee gemeenten incidenten met en agressie bij honden kunnen verminderen en/of voorkomen.

Onderzoeksvragen

Hoofdvraag
Hoe kan een gemeente invulling geven aan beleid met betrekking tot agressieve honden?

Subvragen
1. Welke instrumenten hebben gemeenten tot hun beschikking om incidenten met en agressie bij honden te verminderen en/of te voorkomen?

> 1.a Wat is de landelijke wet- en regelgeving die mogelijkheden biedt om incidenten met en agressie bij honden te verminderen en/of te voorkomen?
> 1.b Welke maatregelen kunnen gemeenten nemen bij incidenten met agressieve honden?
> 1.c Welke preventieve maatregelen kunnen gemeenten nemen met betrekking tot agressieve honden?

2. Welk beleid voeren de gemeenten, betrokken bij dit onderzoek, met betrekking tot agressieve honden?

> 2.a Waar liggen de verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen het gemeentelijk beleid met betrekking tot agressieve honden?
> 2.b Wanneer wordt er door de gemeenten een proces gestart in geval van een agressieve hond, en hoe ziet deze procedure eruit?

3. Waar liggen de knelpunten en behoeften van de gemeenten, betrokken bij dit onderzoek, met betrekking tot agressieve honden?

Begripsbepaling

Hieronder is de begrippenlijst weergegeven. Hierin worden de begrippen gedefinieerd waarvan verwacht wordt dat ze een extra uitleg behoeven.

Hondenagressie
Gedrag wordt als agressief aangemerkt, als lichamelijk letsel wordt toegebracht aan mens of dier. Het gaat niet om elke willekeurige beet, maar om gedrag waarbij zware verwonding worden toegebracht. Ook wordt als agressief gedrag aangemerkt zodanig gedrag tot escalatie, en bij gevolg het toebrengen van lichamelijk letsel, redelijkerwijs moet worden gevreesd. (Verburg, 2008b)

Pitbull
Onder honden van het Pitbull terriër-type wordt verstaan: honden die in belangrijke mate voldoen aan de karakteristieken of in belangrijke mate gelijkenis vertonen met de afbeeldingen in bijlage I van dit onderzoeksrapport.

Afkortingen

Hieronder is een overzicht weergegeven van de afkortingen die in dit verslag gebruikt worden.

AAGH	Advies Agressief Gedrag bij Honden
AID	Algemene Inspectiedienst
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
B&B	Bezwaar & Beroep
B&W	Burgemeester & Wethouders
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
DR	Dienst Regelingen
EL&I	Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
GWWD	Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren
LICG	Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren
LID	Landelijke Inspectie Dienst
LNV	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
MAG	Maatschappelijk Aanvaardbaar Gedrag
OM	Openbaar Ministerie
RAD	Regeling Agressieve Dieren
RvB	Raad van Beheer op Kynologisch gebied in Nederland
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
WvSr	Wetboek van Strafrecht
WvSv	Wetboek van Strafvordering

1. Methodiek

1.1 Type onderzoek

Het type onderzoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, is een kwalitatief beschrijvend onderzoek. Het onderzoek is kwalitatief beschrijvend, omdat het in dit onderzoek gaat over het benoemen en inventariseren van karakteristieken van de onderzoekseenheden in termen van kwaliteiten. (Baarda, 2005)

1.2 Onderzoeksontwerp

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een surveyonderzoeksontwerp. Er is een beeld van de onderzoekseenheden in de breedte geschetst door middel van een inventarisatie op basis van uitspraken, meningen en bestaande documenten. (Baarda, 2005)

1.3 Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie betreft in dit onderzoek zeven Nederlandse gemeenten, namelijk de vier grootste gemeenten van Nederland en een drietal kleinere gemeenten. De gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht zijn de grootste gemeenten van Nederland. Uit eerder onderzoek is gebleken dat in deze gemeenten de meeste honden gehouden worden en de meeste incidenten plaatsvinden. Een voorbeeld hiervan is dat in de periode van 2000 t/m 2007 30% van de totaal in beslag genomen honden afkomstig waren uit de gemeente Rotterdam. Daarnaast waren deze gemeenten samen met de gemeente Assen aanwezig bij een overleg op uitnodiging van het Ministerie van EL&I, zoals werd beschreven in de aanleiding. De gemeente Groningen is, naast Assen, meegenomen in de onderzoekpopulatie, omdat binnen deze gemeenten gedurende de periode dat de RAD van kracht was, over het algemeen een bestuursrechtelijk proces is gevolgd in tegenstelling tot in andere gemeenten in Nederland. De derde gemeente van het drietal kleinere gemeenten betreft de gemeente Soest. De gemeente Soest is in het onderzoek meegenomen, omdat deze naar voren is gekomen tijdens een zoektocht naar recente nieuwsberichten. De gemeente Soest is recent in het nieuws geweest vanwege incidenten met agressieve honden binnen hun gemeente. De nieuwsberichten van deze incidenten zijn te vinden in bijlage III van dit rapport.

1.4 Dataverzameling

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van twee dataverzamelingsmethoden, namelijk: bestaande documenten en open interviews. Door middel van deze methoden is er een compleet beeld verkregen van de situatie. Om zo effectief mogelijk een interview af te kunnen nemen, is er voor gekozen eerst de bestaande documenten te verzamelen. Op deze manier is er voldoende kennis opgedaan om de interviews af te kunnen nemen en konden gerichte en aanvullende vragen gesteld worden. Bovendien heeft er een proefinterview plaatsgevonden.

1.4.1 Bestaande documenten

Om in kaart te kunnen brengen hoe een gemeente theoretisch invulling kan geven aan beleid met betrekking tot agressieve honden, is er gebruik gemaakt van bestaande documenten zoals wetten en regelingen. De documenten die bij dit onderzoek zijn gebruikt, betreffen:

- Kamerstukken
- Landelijke wetten en regelingen
- Beleidsdocumenten
- Informatie van organisaties
- Overige documenten

Alle documenten zijn via het internet opgezocht en gevonden. Voor de achtergrond van het probleem zijn kamerstukken opgezocht via de website www.rijksoverheid.nl. Via deze website zijn alle documenten van onder andere de Tweede Kamer te vinden. Voor het zoeken naar de kamerstukken die te maken hadden met het onderwerp zijn de zoektermen, GWWD, RAD, agressieve honden, agressieve dieren, agressief gedrag, bijtincidenten en pitbull gebruikt. Uit deze kamerstukken kwamen enkele wetten en regelingen naar voren die te maken hadden met agressieve honden.
De landelijke wetten en regelingen die de mogelijkheid bieden om incidenten met en agressie bij honden te verminderen en/of te voorkomen, zijn opgezocht via de website www.overheid.nl. Deze website geeft toegang tot alle informatie van de Nederlandse overheid op internet. In tabel 1 zijn de zoektermen weergegeven waarmee de landelijke wet- en regelgeving is doorzocht.

Tabel 1 De zoektermen voor de bestaande documenten.

Wat	Waar	Zoektermen
Wetgeving	Algemene wet bestuursrecht	- handhaving
	Wet op de rechterlijke organisatie	- Openbaar Ministerie - taken en bevoegdheden - inrichting
	Wetboek van Strafrecht	- openbare orde - persoonlijke vrijheid - mishandeling - dier - vernieling - beschadiging
	Gemeentewet	- bevoegdheid - burgemeester - gemeentebestuur - openbare orde - bepalingen - APV - politie
	Politiewet 1993	- bevoegdheden - taken - gezag en toezicht
	GWWD	- agressieve dieren

Vanuit deze wetten kwamen nog enkele wetten naar voren die niet konden ontbreken in het onderzoek, namelijk: De Archiefwet, de Wet op bijzondere opsporingsdiensten en het Wetboek van Strafvordering (WvSv).
Voor de beleidsdocumenten, die zijn gebruikt in dit onderzoek, zijn de gemeentelijke websites van de desbetreffende gemeenten geraadpleegd. De documenten zijn verkregen door gebruik te maken van de zoekmachine en de zoektermen APV, honden, agressieve honden, hondenbeet en bijtincidenten te gebruiken. Buiten deze bestaande documenten is ook informatie verkregen van

de websites van organisaties, die zich inzetten voor het voorkomen en/of verminderen van incidenten met of agressie bij honden, zoals de VNG, LICG, Sofia Vereeniging en de RvB. Daarnaast is er algemene informatie gezocht via de zoekmachine Google. Door de al eerder genoemde zoektermen te gebruiken en te zoeken per gemeente zijn er algemene documenten gevonden zoals persberichten en artikelen.

Bij het verzamelen van al deze documenten is gebruik gemaakt van de sneeuwbalmethode. Door de sneeuwbalmethode is relevante informatie naar voren gekomen door bijvoorbeeld verwijzingen vanuit kamerstukken naar beleidsdocumenten of rapporten.

De hierboven beschreven methode is gebruikt voor de onderzoeksvragen:
1. Welke instrumenten hebben gemeenten tot hun beschikking om incidenten met en agressie bij honden te verminderen en/of te voorkomen?
    1.a Wat is de landelijke wet- en regelgeving die mogelijkheden biedt om incidenten met en agressie bij honden te verminderen en/of te voorkomen?
    1.b Welke maatregelen kunnen gemeenten nemen bij incidenten met agressieve honden?
    1.c Welke preventieve maatregelen kunnen gemeenten nemen met betrekking tot agressieve honden?
2. Welk beleid voeren de gemeenten, betrokken bij dit onderzoek, met betrekking tot agressieve honden?

1.4.2 Open interviews

Door middel van interviews is de praktische invulling die gegeven wordt aan beleid met betrekking tot agressieve honden inzichtelijk gemaakt. Het interview was een open interview met een halfopen structuur, de zogenaamde topicinterviews. Dit houdt in dat er open vragen gesteld worden, maar dat de aan bod komende onderwerpen wel vastliggen. Hiervoor is gebruik gemaakt van een topiclijst: een lijst met onderwerpen en sub onderwerpen. De topiclijsten voor de gemeenten en politie zijn weergegeven in bijlage IV. De verschillende aspecten van het interview worden hieronder verder beschreven.

Respondenten
De respondenten die voor dit onderzoek zijn geïnterviewd, zijn personen binnen de gemeenten en de politie die betrokken zijn bij het onderwerp. Bijlage V geeft het overzicht van de respondenten van dit onderzoek weer. In totaal zijn er vijf interviews afgenomen. Door omstandigheden zijn er geen interviews afgenomen bij de gemeenten Rotterdam en Utrecht.

Locatie
De locatie waar de interviews afgenomen zijn, is de werkplek van de respondent zelf. Op deze manier werden de respondenten in hun eigen omgeving geïnterviewd en werden ze niet belast met eventuele lange reistijden. De locaties verschillen van een gemeentehuis tot een politiebureau.

Tijdsduur
De tijdsduur was afhankelijk van de respondent. De gemiddelde tijdsduur van een interview was één uur.

Procedure
Na de kennismaking met de respondent en een vraag en dank voor medewerking, werd het interview gestart met de aanleiding van het onderzoek en de reden waarom de betreffende gemeente is opgenomen in de onderzoekspopulatie. Vervolgens werd er een korte inleiding van het onderzoek verteld, gevolgd door een moment om eventuele vragen te stellen.
Tot slot werd er toestemming gevraagd voor het opnemen van het interview. Daarna startte het interview en werden er vragen gesteld aan de hand van de vooraf vastgestelde topiclijst.

Methode
Om de betrouwbaarheid van de interviews zo goed mogelijk te waarborgen en de interviews later zo nauwkeurig te kunnen verwerken, zijn de interviews opgenomen met behulp van een voice recorder.

De hierboven beschreven methode is gebruikt voor de onderzoeksvragen:
2. Welk beleid voeren de gemeenten, betrokken bij dit onderzoek, met betrekking tot agressieve honden?
   2.a Waar liggen de verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen het gemeentelijk beleid met betrekking tot de melding en afhandeling van agressie bij honden?
   2.b Wanneer wordt er door de gemeenten een procedure gestart in geval van een agressieve hond, en hoe ziet deze procedure eruit?
3. Waar liggen de knelpunten en behoeften van de gemeenten, betrokken bij dit onderzoek, met betrekking tot agressieve honden?

1.5 Data-analyse
In de onderstaande paragraaf is de data-analyse weergegeven. In deze paragraaf is beschreven hoe de verkregen informatie, bestaande gegevens en open interviews, verwerkt zijn. In tabel 2 is een overzicht weergegeven van welke informatie verkregen is. Vervolgens is uitgelegd hoe de resultaten zijn geanalyseerd om antwoord te krijgen op de gestelde onderzoeksvragen.

Tabel 2. Een overzicht van de verkregen data per gemeente.

Onderwerp	Amsterdam	Rotterdam	Den Haag	Utrecht	Groningen	Assen	Soest
Bevoegdheden	X	X	X		X	X	X
Beleid	X	X	X	X	X	X	X
Procedure	X		X		X	X	
Behoeften en knelpunten	X	X	X		X	X	X
Cijfers (meldingen/bijtincidenten/processen)	X		X		X	X	

1.5.1 Bestaande documenten
Na het verzamelen van alle bestaande documenten die nodig waren om in kaart te kunnen brengen hoe een gemeente theoretisch invulling kan geven aan beleid met betrekking tot agressieve honden, met daarbij de beleidsdocumenten van de gemeenten, is alles gereduceerd en gerubriceerd. Het reduceren van documenten bestond uit het selecteren van relevante tekstgedeelten. Een tekstgedeelte werd relevant beoordeeld aan de hand van de onderzoeksvragen. Door de documenten te ordenen, heeft elke document een code gekregen en zijn de codes geordend aan de hand van de topics. De topics zijn verder onderverdeeld in thema's. De documenttypen kregen een letter; wet- en regelgeving (A), kamerstukken (B), beleidsdocumenten (C), overige documenten (D) en de documenten een cijfer. Een voorbeeld hiervan is de code A1.302. Waar de A staat voor wet- en regelgeving, de 1 voor het Wetboek van Strafrecht en 302 voor het artikel. Een voorbeeld van het resultaat is tabel 3.

Tabel 3. Voorbeeld van de ordening en codering van de bestaande documenten.

Topic	Thema	Wet- en regelgeving	Kamerstukken	Beleidsdocumenten	Overige documenten
Beleid	APV		B-----		
	Bevoegdheden				
	Preventie				
Proces	Melding				
	Frequentie			C-----	
	Registratie				
	Bestuursrechtelijk				
	Strafrechtelijk	A1.302			
	Wijze van proces				D-----
	Evaluatie				
Knelpunten	Knelpunten				
	Behoeften				

Aan de hand van de gereduceerde en gerubriceerde bestaande documenten is een systematische beschrijving gemaakt van de bevoegdheden, landelijke wet- en regelgeving en de theoretische mogelijkheden voor een beleid met betrekking tot agressieve honden. Om het verhaal te ondersteunen en overzichtelijk te maken, zijn de resultaten weergegeven door middel van een flowchart.

1.5.2 Open interviews

Na het afnemen van een interview is het geluidsbestand letterlijk uitgeschreven in het tekstverwerkingsprogramma Word, zodat het geluidsbestand omgezet is in een tekstbestand. Het tekstbestand is vervolgens gereduceerd door middel van het schrappen van tekstgedeelten die niet relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. De relevante tekst die vervolgens overblijft, is geordend door de tekst op te delen in fragmenten. Een fragment moet los van de context gelezen kunnen worden en fragmenten kunnen elkaar overlappen. Na de reductie zijn alle fragmenten gekarakteriseerd door het toekennen van een label, die relevant is voor het beantwoorden van de vragen. Wanneer er geen nieuwe onderwerpen meer waren, stopte het labelen. Het resultaat na de reductie en het fragmenteren zag er als volgt uit:

Tabel 4. Voorbeeld van het labelen van de fragmenten van een interview.

Vraag	Label	Fragment	Antwoord respondent
		1.1	
Zijn er specifieke regels opgenomen in de APV met betrekking tot honden?	+Aanpassing APV	1.2	We hebben onlangs onze APV's aangepast (aangescherpt) op dit punt. Nu staat er bij ons in de APV alles wat er bij ons in de APV over kan staan.
		1.3	

Om een bepaalde structuur aan te brengen in de labels, is gebruik gemaakt van een raster. Het uitgangspunt voor de indeling en ordening waren de onderzoeksvragen en de onderzoeksdoelstelling. De labels met ongeveer dezelfde inhoud stonden bij elkaar, de labels met een andere inhoud een eindje van elkaar af. Vervolgens zijn de labels met een gemeenschappelijke kenmerk ondergebracht in thema's. Die onderling weer verder onderverdeeld zijn naar kernthema's. Hierdoor is een hiërarchische structuur van labels, thema's en kernthema's ontstaan. De kernthema's zijn gedefinieerd om overzichtelijk te maken wat onder elk thema wordt verstaan en om ze gemakkelijk te kunnen onderscheiden. Het resultaat van de ordening zag er als volgt uit:

Tabel 5. Voorbeeld van het resultaat van de analyse.

Kernthema	Thema	Label	Fragment
Beleid	APV	Aanpassing APV (+[2])	1.2 | 1.10
	Bevoegdheden	Zoektocht bevoegdheden (+)	1.1 | 1.10
	Preventie	Onwetend (-)	1.7
		Opvoeding (-)	1.11
		Voorlichting (-)	1.11
	Protocol	Ontwikkeling protocol (+)	1.3
	Communicatie	Onwetend (-)	1.4

Door middel van de bestaande documenten van de gemeenten en de gegevens verkregen uit de interviews, is per gemeente de situatie beschreven en geïllustreerd met behulp van een flowchart. Door de resultaten met elkaar te vergelijken, is gezocht naar verschillen, overeenkomsten en verbanden. Aan de hand van de verkregen inzichten zijn conclusies getrokken met als doel daaruit adviezen te formuleren.

2. Resultaten

2.1 Bevoegdheden

Nederland is een democratische rechtsstaat. Dit houdt in dat de burgers kiezen wie het land regeert en dat iedereen, zowel burgers als de overheid, zich moet houden aan het Nederlandse recht. Een rechtsstaat kent een machtsverdeling (flowchart figuur 1, pagina 19), de zogenoemde trias politica; wetten maken, wetten uitvoeren en controleren of de uitvoering ervan klopt. Deze scheiding der machten wordt ook wel onderverdeeld in de wetgevende macht, de uitvoerende macht en de rechtsprekende macht. (Rechtspraak, 2011)

2.1.1 Wetgevende macht

De regering (Koningin en ministers) en het parlement (Eerste en Tweede kamer) behoren tot de wetgevende macht, samen maken zij de wetten in Nederland. Ministers doen wetsvoorstellen aan het parlement, het parlement moet deze voorstellen goedkeuren en pas dan zijn wetten geldig. Een andere taak van het parlement is het controleren van de regering. Parlementsleden van de Tweede Kamer worden iedere vier jaar door het volk gekozen. (Rechtspraak, 2011)
Een provincie wordt bestuurd door de Gedeputeerde Staten (uitvoerende macht), die wordt gecontroleerd door de Provinciale Staten (wetgevende macht). Ook de gemeenteraad is onderdeel van de wetgevende macht. De gemeenteraad is het hoogste bestuursorgaan van een gemeente. De hoofdtaken van de gemeenteraad zijn het vaststellen van de hoofdlijnen van het beleid in de gemeente en het toezien op de uitvoering daarvan. Net zoals het parlement worden de Provinciale Staten en de gemeenteraad iedere vier jaar door het volk gekozen. (Overheid, 2011; rechtspraak 2011)

2.1.2 Uitvoerende macht

Naast de wetgevende macht behoort de regering ook tot de uitvoerende macht. De regering bestuurt het land en voert de regels uit die zijn vastgesteld door de wetgevende macht. Elke minister is verantwoordelijk voor de handhaving van de wetten op zijn terrein. (Rechtspraak, 2011)
Het lokale bestuur, bijvoorbeeld van een provincie of gemeente behoort tot de uitvoerende macht. Het College van burgemeester en wethouders (B&W) bestuurt een gemeente, dit college wordt gecontroleerd door de gemeenteraad (de wetgevende macht). (Overheid, 2011)

Een burgemeester van een gemeente wordt benoemd door de koningin. De burgemeester is voorzitter van de gemeenteraad en het College van B&W. Zijn grootste verantwoordelijkheid is het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Een burgemeester is vaak lid van de regionale brandweer en in veel grote gemeenten is een burgemeester ook korpsbeheerder van de politie. (Overheid, 2011)

Ook de politie is een onderdeel van de uitvoerende macht. De politie controleert of de inwoners van de gemeente zich aan de wet houden. Naast het opsporen van strafbare feiten of gedragingen treedt de politie ook preventief op. De regionale korpschef, meestal een hoofdcommissaris, heeft de dagelijkse leiding over een korps. Hoofdlijnen van een beleid worden bepaald door het regionaal college. Het regionaal college wordt vertegenwoordigd door alle burgemeesters uit een regio en de hoofdofficier van Justitie. Naast dit college bestaat er ook een driehoeksoverleg per regio, hierbij zijn aanwezig: de korpsbeheerder, hoofdofficier van Justitie en de korpschef. Tijdens het driehoeksoverleg worden ontwikkelingen, beleid en resultaten binnen de regio besproken. (Rechtspraak, 2011; Politie, 2011)
De bevoegdheden verschillen vaak per politietaak.

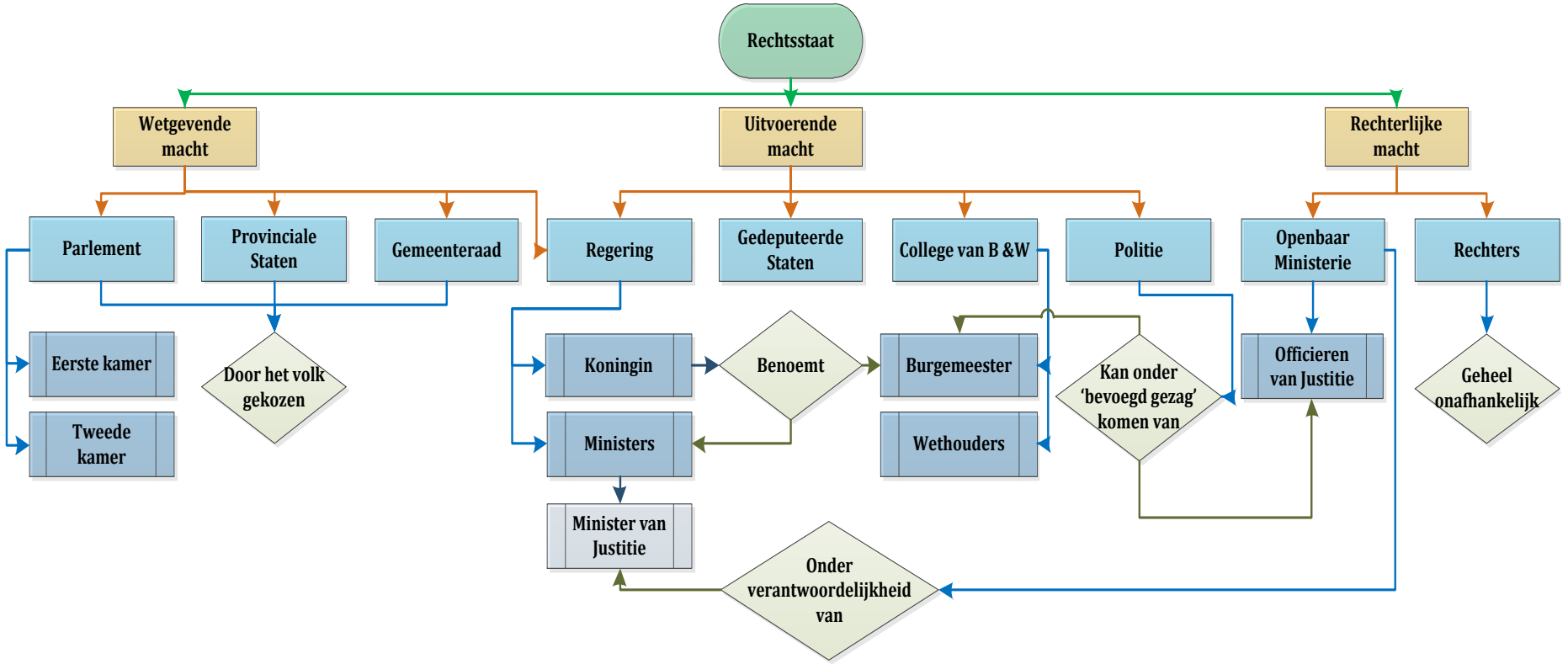
De burgemeester van een betreffende gemeente is het 'bevoegd gezag' wanneer het gaat om het handhaven van de openbare orde of om hulpverlening. Bij het opsporen van strafbare feiten ligt het 'bevoegd gezag' onder verantwoordelijkheid van een officier van Justitie van het OM. (Politie, 2011)

2.1.3 Rechterlijke macht

De taak van het OM is de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde in Nederland. (Artikel 124, Wet op de Rechtelijke organisatie) Het OM is dus verantwoordelijk voor het opsporen en vervolgen van verdachten van misdrijven, ook ziet zij toe op de uitvoering van de opgelegde straffen. Het OM is de enige instantie in Nederland die verdachten voor de strafrechter kan brengen. Tevens kan het OM opdrachten geven aan de politie, bijvoorbeeld; een huiszoeking, mensen van hun bed lichten of het in beslag nemen van een hond. (Brouwer, 2008; Openbaar Ministerie, 2011)
Het OM functioneert niet geheel onafhankelijk van de uitvoerende macht, daar het OM onder verantwoordelijkheid valt van de minister van Justitie. De minister van Justitie legt verantwoording af aan de Tweede Kamer over beslissingen en handelen van het OM. Daarnaast kan de minister het OM aanwijzing geven tot opsporing en vervolging van een verdachte, of om daarvan af te zien. Dit gebeurt in de praktijk echter zelden. Het OM is dus niet onafhankelijk, maar wel zelfstandig. (Brouwer, 2011)

Het OM behoort samen met de rechters tot de rechterlijke macht in Nederland. De rechters functioneren geheel onafhankelijk van de wetgevende- en de uitvoerende macht. (Openbaar Ministerie, 2011)
Rechters maken zelf geen wetten, en zij voeren ook geen wetten uit. Rechters controleren alleen of in een bepaalde zaak de wet goed is toegepast en ze leggen uit welke regels gelden. Omdat rechters onafhankelijk zijn, kan niemand hen vertellen hoe zij moeten oordelen. Tijdens een rechtszaak oordeelt de rechter of iemand iets gedaan heeft waarvoor hij gestraft moet worden, indien dat het geval is, bepaalt een rechter ook de hoogte van de straf. (Rechtspraak, 2011)

De flowchart in figuur 1(pagina 19) geeft de beschreven bevoegdheden weer.

Symbool	Omschrijving
	Start van flowchart
	Besluit
	Proces
	Sub proces

Figuur 1. Flowchart van de Nederlandse rechtsstaat.

2.2 Landelijke wet- en regelgeving

Na afschaffing van de RAD in 2008 is er vanuit het ministerie nagedacht over een vervangingsregeling. Eind december dat jaar gaf voormalig Minister Gerda Verburg echter aan dat er geen vervangingsregeling zou komen, omdat er genoeg bestaande mogelijkheden zijn om op te treden bij incidenten met en/of agressie bij honden. (Verburg, 2008c)
Er kan bestuursrechtelijk en strafrechtelijk worden opgetreden tegen incidenten met en/of agressie bij honden. Deze trajecten kunnen elkaar in de procedure kruisen.

2.2.1 Bestuursrechtelijk

De mogelijkheden binnen de bestuursrechtelijke maatregelingen liggen in de bevoegdheden binnen een gemeente en in de regelgeving van de APV.

De burgemeester
Zoals eerder genoemd in de aanleiding, is een burgemeester onder andere verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid in de gemeente. Een burgemeester is bevoegd om bij verstoring van de openbare orde, of bij ernstige vrees daarvan, in te grijpen (artikel 172 Gemeentewet). Een burgemeester kan op grond van dit artikel een hond in beslag laten nemen. Doorgaans besteedt hij dit uit door, bijvoorbeeld de politie en/of Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's), die onder gezag staan van de burgemeester, mandaat te verlenen. Deze mandatering betekent dat hij zijn bevoegdheden neerlegt binnen de politieorganisatie of bij de BOA's. In geval van de politie geeft de burgemeester zijn bevoegdheden aan de korpschef. Deze kan op zijn beurt de bevoegdheid door mandateren aan medewerkers van het korps. Met dit mandaat kunnen medewerkers van het korps besluiten nemen namens de korpsbeheerder en de korpschef. De korpsbeheerder blijft echter altijd eindverantwoordelijk. Tevens kan hij aanwijzingen geven aan de gemandateerden en blijft hij bevoegd om zelf te besluiten. (Politie, 2011a)

Het gemeentebestuur
De bevoegdheid tot het maken van een APV ligt bij het gemeentebestuur (artikel 121 Gemeentewet) (uitvoerende macht, paragraaf 2.1.2). In de VNG model APV is artikel 2:59 opgenomen, die betrekking heeft op gevaarlijke honden. Dit artikel is in de meeste gemeenten overgenomen in de gemeentelijke APV's. Het College van B&W kan op grond van dit artikel een hond gevaarlijk verklaren en een eigenaar van een hond opdragen de hond kort aangelijnd te houden en/of een muilkorf te laten dragen. Wanneer dit besluit wordt genegeerd kan een gemeente bestuursrechtelijk, door middel van bestuursdwang of een dwangsom, optreden. Ook kan er bezwaar en beroep worden gemaakt tegen deze geboden en handhavingsmaatregelingen, omdat het besluiten zijn uit de Algemene wet bestuursrecht. (VNG, 2009)

2.2.2 Strafrechtelijk

De strafrechtelijke mogelijkheden liggen in een aantal artikelen van het Wetboek van Strafrecht (WvSr).

Aanhitsen en niet terughouden van een agressieve hond
Wanneer een eigenaar een hond aanhitst of niet terughoudt bij het tonen van agressie of wanneer deze aanvalt, kan een eigenaar op grond van artikel 425 WvSr worden vervolgd. Ook de hond kan op grond van dit artikel in beslag worden genomen. Dit geldt alleen voor het aanhitsen van een agressieve hond jegens een mens.

Aanvallen en verwonden van een mens
Wanneer een hond een mens aanvalt en verwondt, kan de hond op grond van artikel 300 WvSr en 308 WvSr in beslag worden genomen. Dit artikel stelt vormen van mishandeling strafbaar. Ook de eigenaar kan worden vervolgd op grond van dit artikel.

Achtereenvolgende bedreiging en zware mishandeling
Wanneer een eigenaar zijn hond gebruikt bij bedreiging en de hond verwondt het slachtoffer ernstig, kan de eigenaar worden vervolgd op grond van artikel 285 WvSr en 302 WvSr. Ook de hond kan hierbij in beslag worden genomen.

Doden of verwonden van een dier
Wanneer een hond een ander dier opzettelijk en wederrechtelijk doodt of verwondt, kan de eigenaar van de hond worden vervolgd op grond van artikel 350 WvSr. Tevens kan de hond in beslag genomen worden.

Alle hierboven genoemde artikelen zijn te vinden in bijlage VI.

2.3 Mogelijke maatregelen

Met de landelijke wet- en regelgeving (paragraaf 2.2) kunnen gemeenten zelf invulling geven aan welk beleid zij willen voeren. Het kan dus zijn dat de ene gemeente een vooral bestuursrechtelijk traject volgt en een andere gemeente een meer strafrechtelijk traject. Hoe dan ook; elke procedure (figuur 2) start met een melding of constatering.

2.3.1 Bestuursrechtelijke procedure

Het proces start met een melding of constatering. Een slachtoffer kan bijvoorbeeld een incident melden bij de politie of de politie constateert een incident tijdens een surveillance. Hierna zal er een onderzoek moeten worden gestart naar datgene wat is voorgevallen of welke overlast ervaren wordt. Vragen als; 'Wat is er gebeurd?', 'Wie zijn de betrokkenen?', 'Wat voor soort incident is het (hond-mens/hond-dier)?' et cetera, zullen beantwoord moeten worden om duidelijkheid te verkrijgen. Dit kan middels het horen van de betrokken partijen. Aan de hand van de verhoren kan een rapport worden opgesteld. Wanneer duidelijk is wat er is voorgevallen of welke overlast ervaren wordt, kunnen er beslissingen worden genomen om te handelen. Aan de hand van het rapport kan worden bepaald of het om een minder ernstige- of ernstige zaak gaat, dit zal bepalend zijn voor de keuze van handelen. (Commissie van Wijzen, 2008; Schilder, 2010)

Bestuursrechtelijk zijn er twee mogelijkheden om op te treden tegen incidenten met en/of agressie bij honden (paragraaf 2.2.1). Wanneer het gaat om lichte incidenten of vrees voor een incident, kan de gemeente ervoor kiezen om eerst een waarschuwing af te geven. Met deze waarschuwing kan een eigenaar worden gewezen op het gedrag van de hond, eventueel het gedrag van de eigenaar zelf en de gevolgen na herhaling van een incident of een andere vorm van overlast. De gemeente kan ook voorstellen om de betrokken hond aan een gedragstest te laten deelnemen om risico's duidelijk te maken, hierna kan de gemeente verdere besluiten nemen. Ook kan een gemeente meteen geboden (aanlijn- en/of muilkorfgebod) opleggen, de gemeente kan hierbij gebruik maken van de regelgeving uit de APV. Naast deze mogelijkheden kan een gemeente te allen tijde de hond in beslag nemen, bijvoorbeeld bij vrees voor ernstige incidenten of bij het niet nakomen van eerdere besluiten. (Schilder, 2010; VNG, 2009; Verburg, 2008c)

Bij een (zeer) ernstig incident kan een burgemeester, op grond van artikel 172 van de Gemeentewet, besluiten om een hond in beslag te nemen. De gemeente wordt in dit geval eigenaar van de hond en kan vanaf dan beslissen wat er met de hond gaat gebeuren. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen om de hond te laten euthanaseren, daarnaast kan de gemeente er voor kiezen eerst een gedragstest laten uitvoeren door een gedragsdeskundige. Deze beoordeelt de hond op verschillende punten. Uit de test zal een aanbeveling komen, met deze beoordeling kan de gemeente de volgende besluiten nemen: herplaatsing of euthanasie. (Schilder, 2008; Verburg, 2008b)

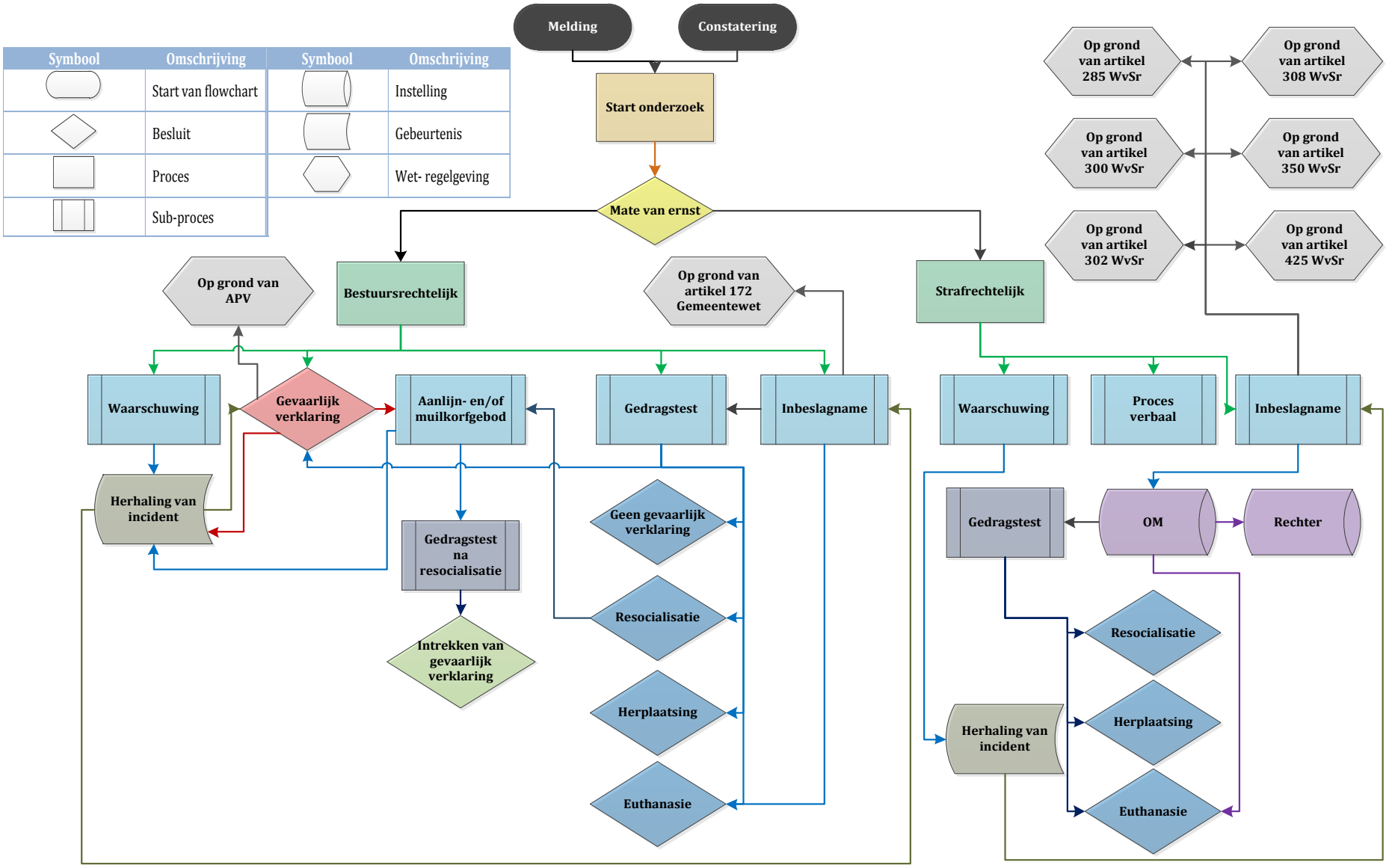
Wanneer de eigenaar niet vrijwillig afstand doet van de hond, kan de burgemeester opdracht geven tot het onvrijwillig in beslag nemen van een hond. De eigenaar van de hond kan aangeven dat de hond aan een gedragstest moet worden onderworpen om te kijken of er mogelijkheden zijn voor resocialisatie of herplaatsing. In beide gevallen van afstand, zijn alle kosten (vervoer, verzorging, gedragstest en eventuele euthanasie) voor de eigenaar van de hond. In geval van een (zeer) ernstig incident kan het zijn dat het bestuursrechtelijke proces overgaat in een strafrechtelijk proces in verband met verdere strafvervolging van de eigenaar. (Schilder, 2010)
De eigenaar van de hond kan tegen beide mogelijkheden (regelgeving APV en Gemeentewet) een bezwaar indienen (artikel 6:2 Algemene wet bestuursrecht). Dit bezwaar kan men indienen bij de commissie Bezwaar & Beroep (B&B) van de desbetreffende gemeente. De commissie B&B zal na onderzoek een advies uitbrengen aan het College van B&W. Aan de hand van het advies kan het College van B&W eventueel besluiten intrekken en nieuwe besluiten nemen. De eigenaar kan na de bezwaarprocedure nog in beroep gaan wanneer deze het nog niet eens is met de besluiten. (VNG, 2009; Verburg, 2008c)

2.3.2 Strafrechtelijke procedure

Ook de strafrechtelijke procedure start met een melding of constatering. Tevens kan deze procedure beginnen met een onderzoek naar het incident door de betrokken partijen te verhoren. Gemeenten kunnen strafrechtelijk ingrijpen (paragraaf 2.2.2) indien er daadwerkelijk een hond betrokken is geweest bij een incident, bijvoorbeeld door een mens te bijten, door een ander dier te bijten, doordat de eigenaar de hond heeft ingezet bij bedreiging of de hond niet terughoudt bij het tonen van agressie. Het strafrecht kan toegepast worden door BOA's van de gemeente of door de politie. Deze kunnen het strafrecht toepassen zonder daartoe toestemming te krijgen van de burgemeester. (Schilder, 2010; Verburg, 2008c)

Wanneer er een melding binnenkomt van een incident waarbij geen ernstig letsel is opgelopen, bijvoorbeeld wanneer een fietsend persoon is aangevallen door een erfhond van een boerderij, kunnen BOA's of politie een onderzoek instellen naar het incident. Wanneer blijkt dat de eigenaar de hond onvoldoende heeft teruggehouden en het incident had kunnen voorkomen, kan de hond in beslag worden genomen op grond van artikel 425 WvSr. Het OM beslist in dit geval over het lot van de hond. (Verburg, 2008c)

BOA's en politie kunnen het strafrecht ook gebruiken in (zeer) ernstige situaties waarbij direct gehandeld moet worden, bijvoorbeeld wanneer een kind ernstige bijtwonden heeft opgelopen, er grote paniek heerst in de buurt en de hond (zonder eigenaar) nog steeds losloopt in de buurt.
Zaken die via de strafrechtelijke procedure lopen, zullen via de politie bij het OM terecht komen. Bij inbeslagname wordt de hond overgedragen aan de Dienst Regelingen (DR). De DR is onderdeel van het Ministerie van EL&I, en is op grond van artikel 118 WvSv aangewezen als bewaarder van in beslag genomen goederen. De hond wordt ondergebracht in een hondenopvang. De officier van Justitie bepaalt of hij de zaak aan de rechter voorlegt. Over de meeste zaken met betrekking tot agressieve honden zal het OM echter zelf beslissen. (VNG, 2009) Ook in de strafrechtelijke procedure zijn alle kosten (vervoer, verzorging, gedragstest en eventuele euthanasie) voor de eigenaar. Tevens komt er boven op voorgenoemde kosten vaak een boete voor de eigenaar. (Schilder, 2010)

Figuur 2. Theoretisch mogelijke trajecten.

2.4 Preventieve maatregelen

Vlak voor het intrekken van de RAD werd duidelijk (uit de conclusies van het rapport 'Hondenbeten in perspectief') dat er mogelijkheden zijn om preventief op te treden tegen agressieve honden op het gebied van regelgeving en voorlichting. (Commissie van Wijzen, 2008) Na intrekking van de RAD heeft toenmalig minister Gerda Verburg te kennen gegeven, dat zij aandacht zou besteden aan een betrouwbare en makkelijk beschikbare voorlichting over de risico's van agressief gedrag bij honden. Dit heeft zij gedaan door het LICG opdracht te geven om een campagne te starten (paragraaf 2.4.2). (Verburg, 2008c)

2.4.1 Bestuursrechtelijk

Een gemeente kan preventief optreden door de APV te voorzien van algemene regels met betrekking tot het houden van honden. Een duidelijk hondenbeleid kan veel problemen voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door de regels uit de APV met betrekking tot hondenbeleid actief onder de aandacht te brengen bij de burgers. Regels omtrent het aanlijnen en opruimen van hondenpoep zijn onder andere opgenomen in de model APV van de VNG (bijlage VII). Deze regelgeving is door veel gemeenten opgenomen in de gemeentelijke APV. (VNG, 2009)
Door de regelgeving actief te communiceren, zullen hondeneigenaren gewezen worden op de verantwoordelijkheid voor hun hond(en). Hondenbeleid met betrekking tot het aanlijnen van honden kan veel problemen voorkomen in de openbare ruimte, omdat een hondeneigenaar dan controle heeft over zijn/haar hond (met uitzondering van losraken of andere onvoorziene omstandigheden). (Verburg, 2008b)

2.4.2 Voorlichting en scholing

Voorlichting over het houden van honden en over agressiviteit bij honden is destijds (door de Commissie van Wijzen) aanbevolen gegeven om incidenten met honden in de privésfeer terug te dringen. (Commissie van Wijzen, 2008) Het beschikbaar stellen van algemene informatie over honden (de aanschaf van een hond, het 'normale gedrag' van honden en hoe daar mee om te gaan of bijvoorbeeld kinderen en honden) kan de basis zijn van meer sociale honden in de samenleving. Als iedereen in de samenleving immers zou weten 'hoe een hond in elkaar zit', zou beschikken over voldoende kynologische kennis en zijn verantwoordelijkheden hiervoor kent, dan zouden er veel minder tot geen problemen omtrent agressieve honden zijn.
Goede voorlichting kan zorg dragen aan het terug brengen van het aantal incidenten in de privésfeer, maar zal uiteindelijk ook bijdragen aan het verminderen van incidenten in de openbare ruimte. (Commissie van Wijzen, 2008; Verburg, 2008b, Schilder 2010)

Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren
Het LICG is in 2007 opgericht[1] en biedt informatie voor diereigenaren of mensen die van plan zijn een dier aan te schaffen. Zo hebben zij het project 'De Blauwe Hond' in Nederland uitgebracht. Een project dat vanuit België en Engeland is ontwikkeld om kinderen (in de leeftijd van 3 tot 6 jaar oud) en hun ouders/verzorgers te leren, om veilig om te gaan met een hond in de thuissituatie.
In 2008, na intrekking van de RAD, heeft toenmalig Minister Gerda Verburg het LICG opdracht gegeven een campagne te starten met betrekking tot agressieve honden. Het LICG ontwikkelde de campagne 'Minder hondenbeten, daar zetten we samen onze tanden in'. Deze campagne werd in april 2009 gelanceerd. De campagne omvat een website (www.minderhondenbeten.nl) waarop informatie staat over onderwerpen als aanschaf, opvoeding, gedrag, hond & kind, overlast, agressie en bijvoorbeeld informatie over handelingen na een incident. Ook het project 'De Blauwe Hond' wordt betrokken bij de campagne.

[1] Mede mogelijk gemaakt door de Dierenbescherming, Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht, Groenhorst College Barneveld, Groep Geneeskunde Gezelschapsdieren van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Vereniging Landelijke Organisatie Dibevo en Wageningen University & Research.

Naast de website heeft het LICG folders ontwikkeld die verspreid kunnen worden door bijvoorbeeld dierenartspraktijken. (LICG, 2010)

Sophia-Vereeniging
De Koningin Sophia-Vereeniging tot Bescherming van Dieren is een organisatie die zich inzet om dierenleed te bestrijden. Zij zijn, voordat het leed geleden is, werkzaam op preventief gebied, door bijvoorbeeld voorlichting te geven over dieren; onder andere over het natuurlijke gedrag, de aanschaf, de opvoeding en de verzorging van huisdieren.
Zo organiseert de Sophia-Vereeniging een activiteit gericht op kinderen en honden. Het 'Sophia Snuffelcollege' leert kinderen hoe ze veilig met honden om kunnen gaan. De activiteit bestaat uit drie lessen (elk van 30 tot 45 minuten), die worden gegeven door vrijwilligers. Deze lessen worden gegeven in de laagste groepen (groep 1 t/m 4) van basisscholen. De kinderen leren de lichaamstaal van een hond begrijpen. Daarnaast draagt het 'Sophia Snuffelcollege' bij aan meer begrip en respect voor honden en andere dieren. De lessen zijn gratis en dus toegankelijk voor alle basisscholen.
Naast de lessen kunnen kinderen op de website (www.sophia-vereeniging.nl) het 'Sophia Snuffelspel' spelen. Het spel leert kinderen spelenderwijs 'de beste keuzes' te maken hoe met een hond om te gaan. (Sophia-Vereeniging, 2011)

Hondenscholen
De plek waar een hondeneigenaar samen met zijn/haar hond kan leren: de hondenschool. Hondenscholen bieden verschillende gedrags- en gehoorzaamheidscursussen aan, bijvoorbeeld een puppy-, jonge honden-, Verkeers Zekere Hond (VZH)-, Gedrag & Gehoorzaamheids (G&G)-cursus et cetera. Honden socialiseren hier met andere mensen, een andere omgeving, andere honden en verschillende objecten. De eigenaar van de hond leert algemene kennis en vaardigheden over honden, kan er zijn vragen kwijt, leert om te gaan met gedrag van honden en leert zijn/haar eigen hond kennen. Een hondenschool kan veel informatie verschaffen over honden, draagt bij aan het socialiseren en opvoeden van honden en kan zorgen voor minder incidenten met honden. Hondeneigenaren zijn echter niet verplicht deel te nemen aan een cursus. Ook zijn er hondeneigenaren die niet openstaan voor een cursus bij een hondenschool. (Schilder, 2010)

Kynologie verenigingen
De Raad van Beheer (RvB) is dé vereniging op het gebied van kynologie in Nederland. Althans, mensen die een rashond willen aanschaffen zullen snel te maken krijgen met de RvB. De RvB is namelijk de enige instantie in Nederland die stambomen mag uitgeven van rashonden. Op de website van de RvB (www.raadvanbeheer.nl) is onder andere informatie te vinden over onderwerpen als de aanschaf & verzorging, rashonden, rasverenigingen & activiteiten, fokkerij, welzijn, gedrag en opleidingen in de kynologie. In het onderwerp fokkerij wordt ook de campagne van de LICG aangehaald. Daarnaast schenkt de RvB ook aandacht aan gedragstesten, zoals de MAG-test en de Toetsing Op Persoonlijkheid (TOP)- gedragstest. Zo heeft de RvB een aantal rassen aangewezen waar speciale regels voor opgesteld zijn met betrekking tot het fokken met deze rassen; American Staffordshire Terriër, Argentijnse Dog, Rottweiler, Mastino Napolitano en de Fila Brasileiro. Dit is gedaan ter preventie van ongewenst agressief gedrag binnen de aangewezen rashondenpopulaties.
Rasverenigingen kunnen ook een grote rol spelen bij de preventie van agressief gedrag bij honden. De RvB heeft een vijftal hondenrassen aangewezen waarbij zij, bij het fokken van de betreffende rassen, een gedragstest verplichten. Echter kan een rasvereniging, ongeacht van welk ras, zelf ook regels opnemen in het fokbeleid van het ras. Dit kunnen zij doen op dezelfde manier als de RvB; ouderdieren eerst laten deelnemen aan een gedragstest. (Raad van Beheer, 2011)

2.5 Beleid van betrokken gemeenten

2.5.1 Amsterdam

De gemeente Amsterdam is de grootste gemeente van Nederland en is gelegen in de provincie Noord-Holland. De gemeente telt meer dan 780 duizend inwoners en heeft een oppervlakte van ongeveer 219 km^2. (CBS, 2010)

Bevoegdheden
Het gemeentebestuur heeft de bevoegdheid een eigenaar, waarvan ze denken dat de hond gevaarlijk of erg hinderlijk kan zijn, een aanlijngebod en een eventueel muilkorfgebod op te leggen. (artikel 121 Gemeentewet) De gemeente Amsterdam bestaat uit verschillende stadsdelen. Deze stadsdelen hebben allemaal een eigen dagelijks bestuur, maar de beslissing over incidenten met agressieve honden ligt bij het College van B&W. Het College van B&W heeft het mandaat verleend aan de hoofdcommissaris van de regiopolitie voor de hele gemeente Amsterdam en dit mandaat is door gemandateerd aan de hondenbrigade.

Beleid
De gemeente Amsterdam heeft sinds kort een nieuwe APV, gebaseerd op het model-APV van de VNG (bijlage VII), maar heeft geen vaste beleidsprocedure wat betreft incidenten met agressieve honden. Het beleid hangt af van wat de praktijk aan vragen oproept.
In de APV is een paragraaf over dieren opgenomen met een bepaling over gevaarlijke honden. Het aanlijnen van een hond is verplicht, tenzij anders is aangegeven. Daarmee fungeert het aanlijngebod ook op preventief gebied.

Procedure (figuur 3, pagina 28)
Er kan geen melding worden gedaan bij de gemeente; alle meldingen van incidenten worden door de gemeente doorgestuurd naar de politie en zij handelen de zaken af. Als er melding wordt gedaan van een incident gaat de hondenbrigade op onderzoek uit. Met hun professionele kennis van honden bepalen zij of de eigenaar een waarschuwing krijgt, een gebod opgelegd krijgt of dat de hond in beslag genomen wordt. Een groot deel van de incidenten, vaak incidenten in de huiselijke kring, worden niet gemeld bij de politie, omdat deze incidenten, bijvoorbeeld tussen buren en/of vrienden, vaak onderling opgelost worden.

De gemeente Amsterdam heeft sinds de afschaffing van de RAD geen enkele keer een kort aanlijngebod opgelegd. Muilkorfgeboden worden wel opgelegd, wanneer er sprake is van een minder ernstig of ernstig incident, of pas na meerdere incidenten door eenzelfde hond. Als er een muilkorfgebod opgelegd wordt, is dat voor het leven van de hond. Er is geen mogelijkheid, bijvoorbeeld door deelname aan een gedragscursus, om het besluit van het gebod ongedaan te maken.
Inbeslagname vindt plaats als er sprake is van hele ernstige incidenten; incidenten waarbij ernstig letsel is toegebracht aan mens of dier.
In beslag genomen honden worden ondergebracht in een opslagasiel van de Dienst Regelingen (DR). Het OM beslist over de in beslag genomen honden. De honden worden geëuthanaseerd, herplaatst of onderworpen aan een gedragstest. In uitzonderlijke gevallen kan het OM ook beslissen tot teruggave van het dier aan de eigenaar. Wanneer het dier onderworpen wordt aan een gedragstest kunnen hier verschillende adviezen uit voortkomen: terugplaatsing bij de eigenaar, resocialisatie, herplaatsing of euthanasie. In enkele gevallen wordt er bezwaar gemaakt tegen het in beslag nemen van een hond.

De gemeente Amsterdam heeft voorkeur voor een bestuursrechtelijk traject, maar gaat over naar het strafrechtelijke traject wanneer er sprake is van een strafbaar feit.

Controle van de geboden vindt niet plaats, omdat de politie daar nauwelijks tot geen capaciteit voor heeft. De enige handhaving die uitgevoerd wordt, is wanneer er opnieuw een incident plaatsvindt waarbij een hond met een muilkorfgebod betrokken is. In dat geval wordt de hond alsnog in beslaggenomen.

Van elk incident wordt een rapport opgemaakt. Naast deze registratie vindt er geen aparte registratie omtrent incidenten met honden plaats. De gemeente Amsterdam heeft in 2010 het aantal incidenten met betrekking tot het aantal incidenten met honden in kaart gebracht (tabel 6). De honden die in 2009 in beslag zijn genomen, kunnen ook honden betreffen die zwervend zijn aangetroffen (met of zonder eigenaar).

Tabel 6. Aantal aanlijn- en muilkorfgeboden en in beslag genomen honden gemeente Amsterdam (X=onbekend).

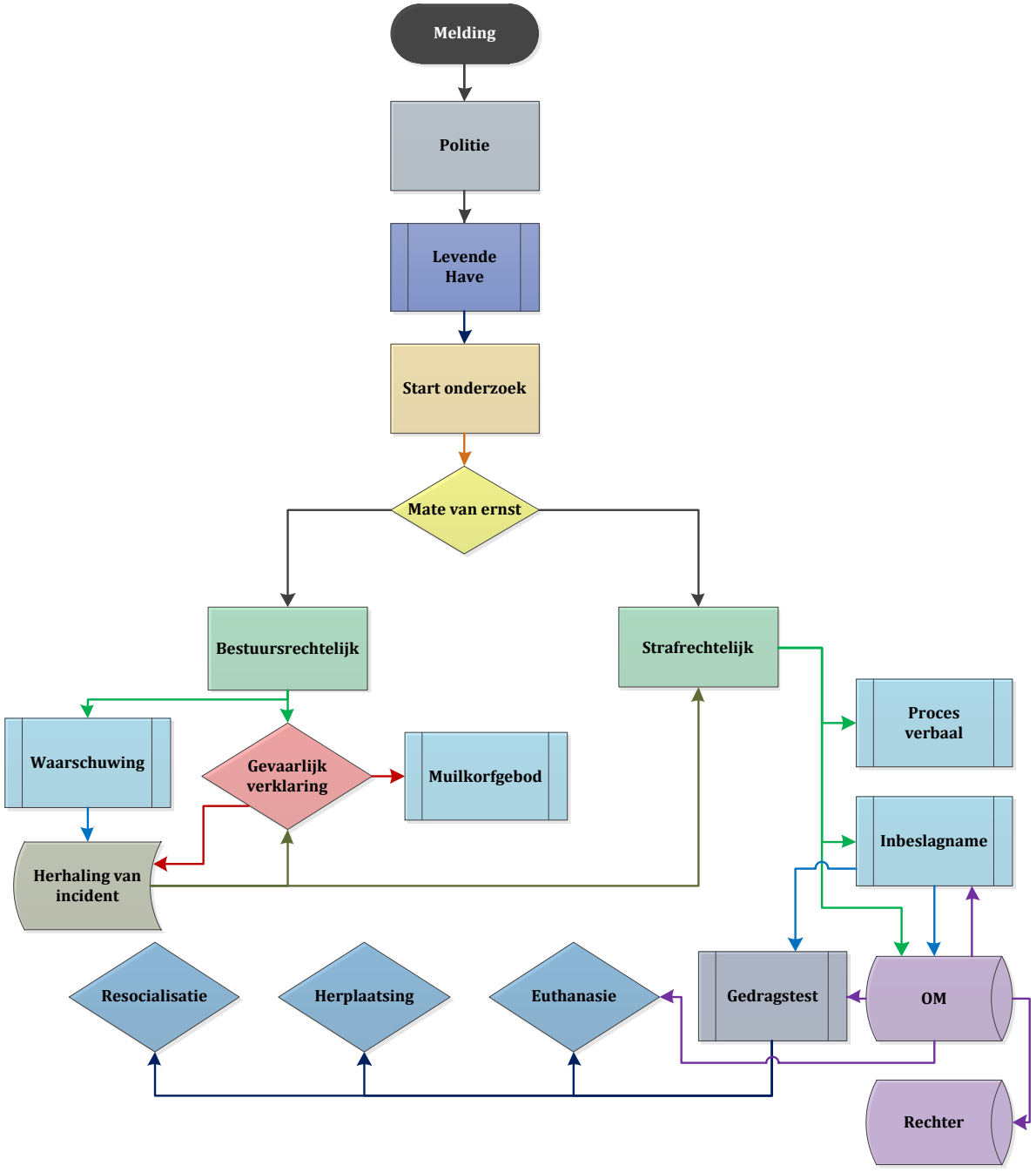
Registratie	2008	2009	2010 (tot augustus)
Aantal kort aanlijngeboden	0	0	0
Aantal muilkorfgeboden	8	13	15-16
Aantal inbeslagnames	X	11	X

Behoeften en knelpunten
De gemeente Amsterdam geeft aan dat, zowel de gemeente als de politie, geen behoefte heeft aan een nieuwe vergelijkbare regeling als de RAD. De gemeente geeft wel aan dat sommige typen of rassen honden meer agressie vertonen dan andere honden. De hond op een juiste manier opvoeden en de omgang met een hond betrekken in de opvoeding van de kinderen vindt de gemeente een betere oplossing. Daarmee zou het aantal incidenten verminderd kunnen worden, wat waardevol zou zijn voor de gemeente. De gemeente Amsterdam geeft aan dat communicatie en voorlichting slechts gedeeltelijk effect heeft, omdat mensen die niet openstaan voor voorlichting moeilijk te bereiken zijn. Typerend is dat veel honden waarmee incidenten plaatsvinden, eigendom zijn van mensen die de hond vaak als statussymbool beschouwen.

De politie neemt in het uiterste geval honden in beslag; wanneer de openbare orde en veiligheid in het geding komt, zullen zij de hond direct in beslag nemen. Als knelpunt wordt ervaren dat de politie achteraf pas in actie mag komen, omdat ze niet meer preventief honden in beslag mogen nemen. De politie speurt wel naar strafbare feiten, maar dat zijn zaken die een hogere prioriteit hebben (bijvoorbeeld zedendelicten, mensenhandel, drugshandel et cetera).

Wat valt op:
- Melding kan alleen gedaan worden bij de politie.
- Het onderwerp agressieve honden wordt alleen behandeld door de politie.
- Bestuursrechtelijk worden geen honden in beslag genomen.
- Een muilkorfgebod kan na besluit niet ingetrokken worden.
- Het onderwerp agressieve honden is opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening.
- Geen vastgelegde werkwijzen.

Symbool	Omschrijving	Symbool	Omschrijving
	Start van flowchart		Instelling
	Besluit		Gebeurtenis
	Proces		Sub-proces

Figuur 3. Flowchart procedure gemeente Amsterdam.

2.5.2 Rotterdam

De gemeente Rotterdam is een grootstedelijke gemeente gelegen in de provincie Zuid-Holland. Zij telt een inwoneraantal van meer dan 611 duizend en is daarmee de één na grootste gemeente van Nederland. De gemeente Rotterdam heeft het grootste oppervlak aan vierkante meters van de Nederland, namelijk groter dan 319 km^2. (CBS, 2010)

Bevoegdheden
De verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen het gemeentelijk beleid liggen bij het College van B&W. Het College van B&W heeft regels opgenomen in de APV met betrekking tot agressieve honden (op basis van de model APV VNG, bijlage VII). Op grond van de Deelgemeenteverordening is de bevoegdheid met betrekking tot de uitvoering en handhaving omtrent deze regelgeving overgedragen aan de dagelijkse besturen van de veertien deelgemeenten.

Beleid
De gemeente Rotterdam heeft, haar beleid met betrekking tot agressieve honden, invulling gegeven door middel van bepalingen in de APV.

Procedure
Een procedure wordt gestart na een melding van een incident. De meldingen komen binnen bij de politie of de gemeente. Over de verdere procedure kunnen geen uitspraken gedaan worden, omdat er door omstandigheden geen interview plaats heeft gevonden met een vertegenwoordiger van de gemeente Rotterdam. De informatie over het gevoerde beleid van de gemeente Rotterdam is verkregen uit bestaande documenten en schriftelijk contact met een vertegenwoordiger van de gemeente Rotterdam.

Behoeften en knelpunten
De gemeente Rotterdam heeft behoefte aan, en is bezig met, het centraliseren van het beleid omtrent agressieve honden. Om vervolgens het mandaat te verlenen aan de hoofdcommissaris van de regiopolitie of de dienst van stadstoezicht. Als knelpunt ervaart de gemeente dat wanneer bijvoorbeeld een hond binnen een gemeente als gevaarlijk beoordeeld is, deze hond niet automatisch gevaarlijk is in een andere gemeente. De behoefte is dan ook aanwezig dat een gebod of verklaring gebonden wordt aan de hond, in plaats van aan het gebied.

2.5.3 Den Haag

De gemeente Den Haag staat op nummer drie van de grootste gemeenten van Nederland met een inwoneraantal van ongeveer 488 duizend. De gemeente valt samen met nog acht gemeenten binnen de regio Haaglanden. Deze gemeenten betreffen de gemeenten: Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. Dit gebied bereikt een oppervlakte van meer dan 400 km^2. (CBS,2010; Haaglanden, 2011)

Bevoegdheden
Sinds het jaar 1994 heeft de burgemeester van de gemeente Den Haag, de hoofdcommissaris van de Levende Have Haaglanden het mandaat verleend op het gebied van agressieve honden. De hondenbrigade van de Levende Have Haaglanden heeft de uitvoerende taak als het gaat om agressieve honden in de gehele regio Haaglanden. De andere gemeenten binnen de regio Haaglanden hebben geen mandaat verleend aan de Levende Have Haaglanden en nemen daarmee zelf de besluiten. De hondenbrigade heeft binnen de gemeenten contact met onder andere de juristenafdelingen van de gemeenten en Justitie. Met alle partijen werkt de hondenbrigade nauw samen.

Beleid
In de APV is naast het loslopen van honden en de verontreiniging door honden ook een artikel (gebaseerd op artikel 2:59 van de model APV) opgenomen over gevaarlijke honden (bijlage VI). Met dit artikel kan de politie en de gemeente bij voorkomende incidenten met agressieve honden de openbare orde handhaven. De hondenbrigade van de Levende Have is middels bepaalde richtlijnen werkzaam met agressieve honden.

Procedure (figuur 4, pagina 32)
Doordat de gemeente het mandaat aan de politie heeft verleend, kan er slechts melding gedaan worden bij de politie. Dit kan op twee verschillende manieren; telefonisch of via een bezoek aan het politiebureau. Wanneer de melding gedaan wordt op een politiebureau, wordt er in het geval van een niet ernstig incident een bijtrapportage opgemaakt en wordt deze vervolgens doorgegeven aan de hondenbrigade. In het geval van een ernstig incident, wordt de hondenbrigade op het incident afgestuurd om ter plaatse te handelen.
Wanneer de melding telefonisch plaatsvindt, wordt dezelfde beschreven procedure gevolgd, echter wordt de melding direct doorgestuurd naar de hondenbrigade van de afdeling Levende Have Haaglanden. Daar wordt vervolgens een bijtrapportage opgemaakt en eventuele verdere stappen ondernomen. De hondenbrigade is op werkdagen 24 uur per dag in dienst. Behalve de ochtenddiensten is de hondenbrigade ook in het weekend bezet. Mocht er een melding binnenkomen in de ochtenddienst van het weekend, dan worden de surveillance-eenheden op het betreffende incident afgestuurd en maken zij de bijtrapportage op. De bijtrapportage wordt vervolgens weer overgedragen aan de hondenbrigade. Alle meldingen worden geregistreerd in het computersysteem en alle bijtrapportages worden op één plaats binnen de hondenbrigade verzameld en behandeld.

Veel incidenten worden tussen mensen onderling opgelost, waardoor deze incidenten niet via de politie wordt gerapporteerd. Veel van deze incidenten vinden in de huiselijke kring plaats. De incidenten waar wel melding van wordt gedaan, betreffen onder andere excessen en incidenten waarbij conflicten tussen mensen of buren meespelen. Daar zal bij een melding doorheen geprikt moeten worden.

Wanneer een melding binnenkomt, wordt eerst onderzocht of het een ernstig of niet ernstig incident betreft. In het geval van een zeer ernstig incident wordt afgeweken van de richtlijnen en wordt de hond op basis van het Wetboek van Strafrecht in beslag genomen. Na inbeslagname wordt de zaak overgedragen aan het OM. Een incident wordt beoordeeld als zeer ernstig wanneer er onder andere sprake is van ernstig letsel en wanneer er kinderen bij het incident betrokken zijn.
Bij melding van een incident wordt eerst in het computersysteem gekeken of eerdere incidenten bij eenzelfde persoon zijn voorgekomen. Als een hond voor de eerste keer betrokken is bij een incident, wordt er een bezoek gebracht aan de eigenaar. Bij de eigenaar vindt een gesprek plaats. Op deze manier krijgt de hondenbrigade een indruk van de hond en de situatie waarin de hond zich bevindt. Vervolgens wordt er ter plaatse een inschatting gemaakt over de vervolgstappen. In het geval van een niet ernstig incident, zou een waarschuwing gegeven kunnen worden. Een niet ernstig incident kan zijn een 'hond-bijt-dier incident', zonder ernstig letsel. Of wanneer iemand bedreigd is of overlast heeft ondervonden door een hond. In het geval van een conflict of burenruzie zal met de hond niets gebeuren; het conflict zal opgelost moeten worden. Is het incident niet ernstig genoeg voor inbeslagname, maar is een waarschuwing niet voldoende geschikt, dan kan een proces gestart worden om de hond een aanlijn- en/of muilkorfgebod op te leggen; het gevaarlijk verklaren van de hond. Een voorbeeld van een dergelijk incident is wanneer een puppy zonder noodzaak ineens wordt gebeten of wanneer de kans op herhaling van het incident groot is.
Wanneer een eigenaar met zijn hond na een waarschuwing in herhaling treedt, zal het proces van gevaarlijk verklaren gestart worden. De hondenbrigade neemt telefonisch contact op met het slachtoffer voor de details en zal opnieuw een bezoek brengen aan de eigenaar en de hond.

Als de hond echt gevaarlijk geacht wordt, wordt er een voorstel tot een muilkorfgebod opgesteld voor de hoofdcommissaris. De hoofdcommissaris krijgt het voorstel met daarbij het besluit, zo kunnen beide gelezen worden en eventueel getekend en uitgereikt worden. Bij andere gemeenten binnen de regio Haaglanden worden de ervaringen van de hondenbrigade samen met de rapportage en het voorstel opgestuurd, waarna de gemeenten zelf de besluiten nemen en de zaak afhandelen.
Buiten een muilkorfgebod kan geadviseerd worden om de hond deel te laten nemen aan een gedragstest. De eigenaar krijgt een voornemen voor een muilkorfgebod, maar krijgt de mogelijkheid tot een ontheffing voor het besluit door de hond te laten deelnemen aan een gedragstest, mits de uitkomst van de test positief is.
Andersom is ook mogelijk; een hondeneigenaar kan een gedragstest uit laten voeren om aan te tonen of te bewijzen of een hond wel of niet gevaarlijk is. De uitkomst van de gedragstest kan leiden tot een opheffing van een opgelegd gebod.

Een muilkorfgebod is een preventief middel. Wanneer een eigenaar voor zijn hond een muilkorfgebod heeft gekregen en zich daar niet aan houdt, wordt in overleg met Justitie de hond in beslag genomen. De hond wordt vervolgens overgedragen aan Justitie, waar de Dienst Regelingen bepaalt waar de honden worden ondergebracht. Zij zorgen ook dat er een snelle rechtsgang is. Binnen drie dagen na inbeslagname moet er een proces verbaal opgemaakt zijn en moet deze bij Justitie liggen. Een vlotte afhandeling is gewenst in verband met het welzijn van het dier. Vervolgens is het aan Justitie of uiteindelijk aan de rechter wat er met de hond gaat gebeuren. Het kan zijn dat de eigenaar een boete krijgt met gebod of dat de hond geëuthanaseerd of herplaatst wordt, of dat de eigenaar de hond terug krijgt, als de eigenaar een cursus gaat volgen met de hond.

Behoeften en knelpunten
Zoals eerder is beschreven; de hondenbrigade Levende Have Haaglanden heeft alleen mandaat ontvangen van de gemeente Den Haag. Dit heeft als gevolg dat elke gemeente binnen de regio Haaglanden op zijn eigen manier werkt, maar ook dat de hondenbrigade rekening moet houden met de verschillende werkwijzen van alle andere gemeenten binnen de regio Haaglanden. Door deze situatie zijn maar weinig hondengeleiders bekend met de gehele procedure. Er is behoefte aan een vastgestelde richtlijn over de werkwijze voor de hele regio Haaglanden. Het obstakel is echter dat de kleinere gemeenten binnen de regio Haaglanden liever de bevoegdheden binnen hun eigen gemeente bewaren.

Hondenbeten vinden nog altijd plaats en de politie heeft op preventief gebied niet de bevoegdheid om iemand het houden van een hond te verbieden. Tegenwoordig komt het vaker voor dat er met een hond weinig aan de hand is, maar dat de grote problemen vooral bij de baas liggen. In sommige landen mag iemand pas een hond houden wanneer men een certificaat heeft behaald. Hierdoor is er ook behoefte aan meer voorlichting over het houden van honden. Zoals onder andere aan welke regels een eigenaar zich dient te houden.

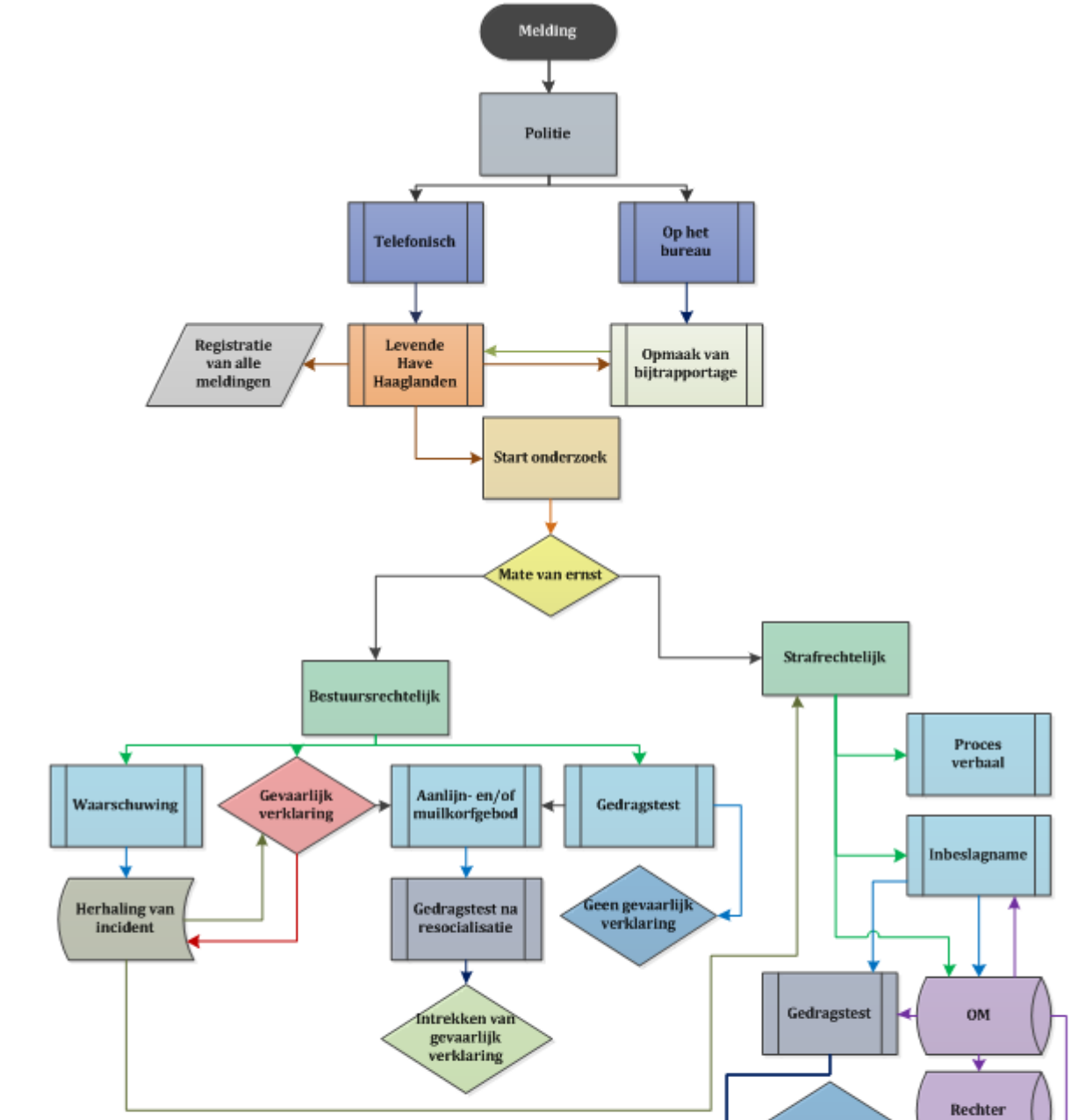
De hondenbrigade maakt voor de hele regio Haaglanden gemiddeld 200 bijtrapporten per jaar op en er worden gemiddeld twintig muilkorfgeboden per jaar opgelegd. Vanaf 2006 wordt er geregistreerd (tabel 7) en in de aantallen is een oplopende trend zichtbaar.

Tabel 7. Aantal bijtrapportages en aanlijn- en muilkorfgeboden Den Haag.

Registratie	2006	2007	2008	2009	2010	2011 (tot juni)
Aantal bijtrapportages	208	236	170	225	181	>100
Aantal aanlijn- en muilkorfgeboden	-	15	14	10	20	20

Wat valt op:

- Melding kan alleen gedaan worden bij de politie.
- Het onderwerp agressieve honden wordt alleen behandeld door de politie.
- Bestuursrechtelijk worden geen honden in beslag genomen.
- Een gebod kan na besluit wel ingetrokken worden.
- Het onderwerp agressieve honden is opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening.
- Er is geen vastgelegde werkwijze aanwezig.

Symbool	Omschrijving	Symbool	Omschrijving
	Start van flowchart		Instelling
	Besluit		Gebeurtenis
	Proces		Registratie
	Sub-proces		

Figuur 4. Flowchart procedure gemeente Den Haag.

2.5.4 Utrecht

In de APV van de gemeente Utrecht is het onderwerp agressieve honden opgenomen. De artikelen zijn gebaseerd op het model-APV van de VNG (bijlage VII). Aan de APV is een toelichting toegevoegd waarin vermeld staat welke middelen toegepast kunnen worden, zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk. Het is echter onbekend welke middelen worden toegepast, omdat er wegens omstandigheden geen interview heeft plaatsgevonden. De gemeente Utrecht heeft wel te kennen gegeven dat het mandaat voor uitvoering en handhaving bij de politie ligt.

2.5.5 Groningen

Gemeente Groningen is een grote gemeente met ongeveer 188 duizend inwoners en bestrijkt een oppervlakte van ongeveer 84 km^2. Hiermee is de gemeente Groningen een van de tien grootste gemeenten van Nederland. (CBS, 2010)

Bevoegdheden
Op het gebied van agressieve honden werkt de gemeente zeer nauw samen met de hondenbrigade van de Dienst Levende Have. Een van de belangrijkste taken van de hondenbrigade op het gebied van dierenwelzijn is dierenmishandeling en bijtincidenten. Zowel wanneer een hond een persoon bijt als wanneer een hond een ander dier bijt.
Binnen de gemeente ligt de taak bij de milieu-inspecteurs en opsporingsambtenaren van de milieudienst. Mochten de hondenbrigade en de milieu-inspecteurs twijfel hebben of handelingen volgens de regels uitgevoerd worden, kunnen ze terugvallen op de juristen van de milieudienst.

Beleid
Het onderwerp agressieve honden is opgenomen in de APV (bijlage VII). Er is geen vast protocol aanwezig, zowel bij de gemeente Groningen als bij de hondenbrigade niet. Het beleid in de gemeente Groningen is dat de burger veilig in de openbare ruimte moet kunnen lopen. Op de uitrengebieden mag de hond loslopen, maar de eigenaar blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het onder zijn hoede staand dier. In principe mag een hond niet bijten, maar een hond kan altijd iemand bijten. In dat geval moet de eigenaar zijn verantwoordelijkheid en verplichtingen nakomen. Als een hond schade berokkent, zorgt de eigenaar dat het netjes geregeld wordt (bijvoorbeeld via de verzekering), zodat een slachtoffer niet achter blijft met eventuele financiële lasten. Op dit moment is de gemeente Groningen bezig met het herschrijven van de APV en het maken van een nieuw beleid.

Procedure (figuur 5, pagina 36)
Bij de gemeente Groningen kan op drie verschillende plaatsen meldingen gedaan worden; bij de gemeente, de politie en het Meldpunt Overlast. De contactgegevens van deze meldpunten zijn te vinden op de website van de gemeente Groningen. Wanneer een burger naar de hondenbrigade, buurtagent of milieu-inspecteur persoonlijk belt over een incident wordt geadviseerd om melding te doen bij een van de meldpunten om op die manier alles centraal geregistreerd te houden. Wanneer de politie gebeld wordt, komt de melding binnen bij de meldkamer en deze geeft vervolgens de melding door aan de hondenbrigade van de Levende Have. Dit meldpunt is zeven dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar. Meldingen die bij de gemeente Groningen binnenkomen, worden doorgegeven aan de milieu-inspecteur van de milieudienst of aan de hondenbrigade. Deze twee partijen nemen vervolgens contact met elkaar op over de volgende stappen die gedaan zullen worden.

Alle meldingen die gedaan worden, komen in het computersysteem en worden op die manier bijgehouden en geregistreerd. Binnen de gemeente en hondenbrigade bestaat wel de behoefte aan een centraal meldpunt. Op dit moment komt het nog te vaak voor dat een buurtagent zelf gaat pionieren en contact opneemt met de burgemeester. De gemeente Groningen werkt momenteel aan een eenduidige procedure.

Meldingen van incidenten worden vaak gedaan wanneer niet bekend is wie de hondeneigenaar is, bijvoorbeeld wanneer het incident op straat heeft plaatsgevonden. Ook worden vaak meldingen gedaan van onaanvaardbare incidenten en situaties die terugkomen. Buiten een incident kan er ook melding gedaan worden van overlast van honden of een burenruzie waarbij de hond een rol speelt. Het registratiesysteem zorgt ervoor dat deze laatste soort incidenten eruit worden gefilterd. Wanneer bijvoorbeeld een burenruzie of conflict tussen hondeneigenaren escaleert, zal de politie wel ingrijpen. De incidenten waar vaak geen melding van wordt gedaan, zijn incidenten die gebeuren in huiselijke kring. Bijvoorbeeld wanneer een hond zijn eigenaar heeft gebeten of de buurman, of wanneer een hond van een gezin, het kind van het gezin gebeten heeft, gaan de ouders/verzorgers met het kind naar de Eerste Hulp, de hond meestal naar de dierenarts en daarmee is de zaak afgedaan.

Als een melding wordt gedaan, wordt er eerst gekeken naar de aard van de melding. Is het een zeer ernstig incident waar acuut ingegrepen moeten worden, wordt dit gedaan door de hondenbrigade via het strafrechtelijk traject. Onder een zeer ernstig incident valt onder andere een incident met dodelijke afloop, met grote schade, wanneer een kind in het spel is en wanneer de openbare orde erg geschaad is. In een dergelijk geval gaat het via Justitie op basis van het Wetboek van Strafrecht. De hond wordt in beslag genomen vanwege het niet onder controle hebben van het onder zijn hoede staand gevaarlijk dier. De hond wordt afgemaakt en de eigenaar krijgt een maximale boete van € 250,00 euro.
De voorkeur zal altijd het bestuursrechtelijk traject zijn. Het is goedkoper, verloopt sneller en het is voor de hond beter. Het strafrechtelijk traject duurt langer en dan zou de hond voor een langere periode ondergebracht moeten worden in een vreemde omgeving, voordat het hele traject is doorlopen. Het welzijn van de hond zal altijd voorop blijven staan.
Een richtlijn van de gemeente Groningen en de hondenbrigade is dat in het geval van niet ernstige incidenten, het eerste incident meestal door de vingers wordt gezien; twee incidenten binnen twee jaar zal vooral de aandacht krijgen. Wanneer een melding binnenkomt, wordt in het computersysteem gekeken of een incident met eenzelfde persoon vaker is voorgekomen. Als het de eerste keer betreft, gaat meestal iemand van de gemeente en van de hondenbrigade bij de eigenaren op bezoek voor een gesprek. De politie zal in een onopvallende auto en zonder uniform verschijnen, om op die manier het machtsvertoon te verlagen. Vaak resulteert dit in een positieve respons. Tijdens het gesprek krijgt de eigenaar de kans om het incident te vertellen en wordt de situatie door de hondenbrigade ingeschat. In het geval van een niet ernstig incident wordt een waarschuwing gegeven. Daarin worden de regels, waar een hondeneigenaar zich aan dient te houden nog eens duidelijk uitgelegd en krijgt de eigenaar een officiële waarschuwingsbrief toegestuurd. Wanneer de eigenaar met de hond in herhaling treedt, wordt een procedure gestart. Vindt een incident met dezelfde hond opnieuw plaats, dan gaat de hondenbrigade samen met de gemeente opnieuw op bezoek, dit keer niet met een waarschuwing maar met een aankondiging tot een verdere procedure.

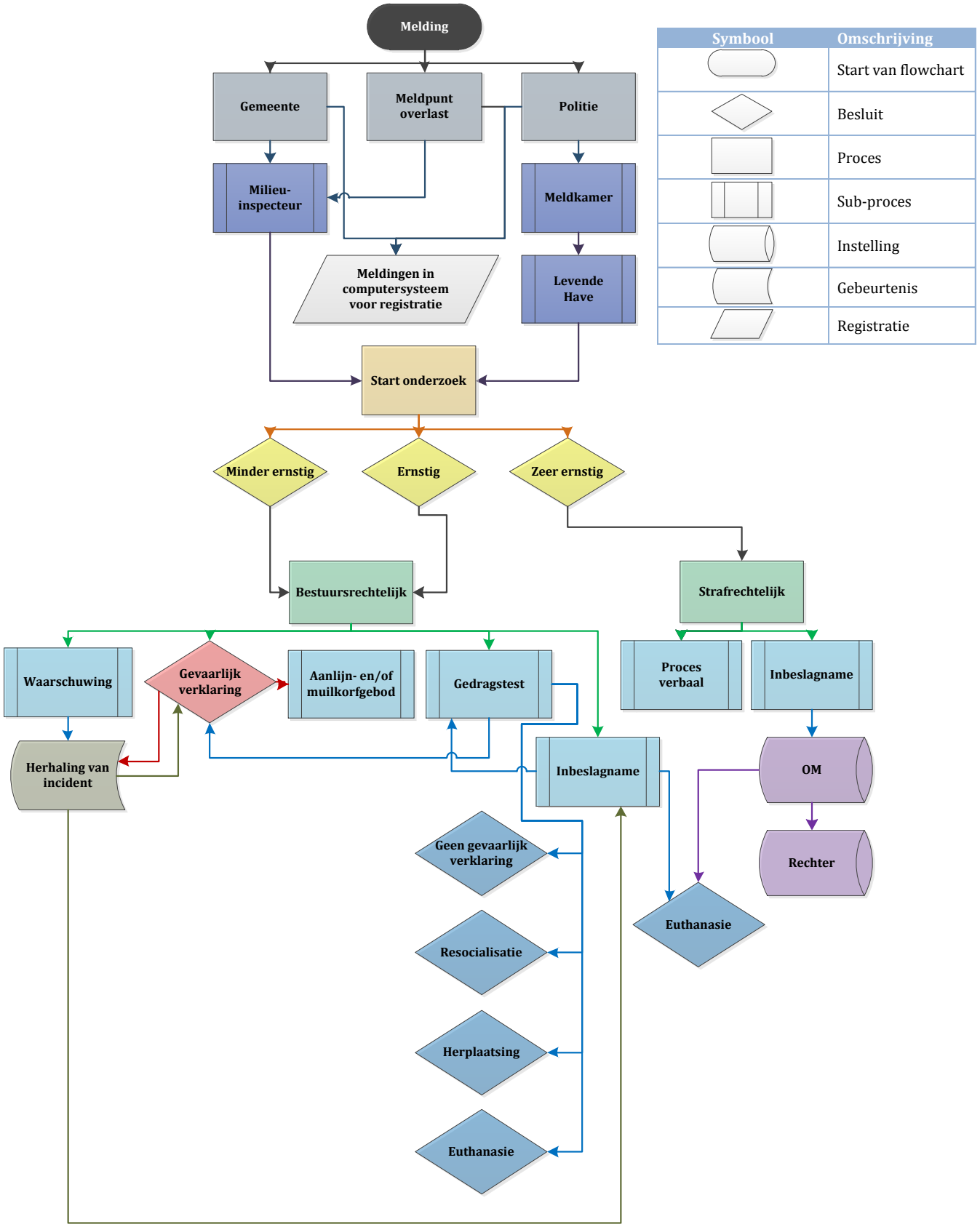
De procedure wordt gestart. Er wordt een plan gemaakt waarop de eigenaar een zienswijze kan indienen. Het kan zijn dat bijvoorbeeld de eigenaar al bezig is met een cursus of er zijn andere redenen voor een zienswijze. Dan kan ervoor gekozen worden om het bij een waarschuwing te laten. Mocht er geen zienswijze ingediend worden of deze is ongegrond, dan kan de hond gevaarlijk verklaard worden; middels een aanlijn- en/of muilkorfgebod.
Tevens kan er geadviseerd worden om de hond te laten deelnemen aan een gedragstest. Dit wordt geadviseerd wanneer er twijfel aanwezig is of de hond wel echt gevaarlijk is of als er de mogelijkheid bestaat dat het om een burenruzie gaat of bijvoorbeeld wanneer de hond uitgelokt wordt door kinderen. Wellicht is er iets met de hond aan de hand, bijvoorbeeld veel pijn door een bepaalde aandoening. Het kan natuurlijk zo zijn dat de hond goed door de test heen komt of dat uit de test naar voren komt dat een gedragstraining voldoende is. Als dat het geval blijkt te zijn, wordt de hond niet gevaarlijk verklaard.

Bij een gedragstest gaat de eigenaar en hond samen met de hondenbrigade naar de gedragskliniek in Utrecht, een gedragsdeskundige neemt de gedragstest af. De eigenaar regelt en bekostigt dit zelf.
De volgende stappen die gezet worden, zijn afhankelijk van de uitkomst van de gedragstest. Neemt de eigenaar geen initiatief, dan valt alsnog het besluit van gevaarlijkverklaring. Dit besluit kan niet meer teruggedraaid worden. Tegen het besluit kan een bezwaar aangetekend worden.
Als een hond gevaarlijk verklaard is, moet hij gemuilkorfd en kort aangelijnd zijn in de openbare ruimte. Wordt dat niet gedaan, dan wordt bij de eerste keer een procesverbaal opgemaakt van €250,00 euro (dwangsom) en loopt de eigenaar het risico dat de hond in beslag genomen wordt (bestuursdwang). Als een hond in beslag genomen wordt, is formeel de burgemeester degene die bepaalt wat er met de hond gebeurt. Dit kan zijn euthanasie of herplaatsing. Alle gesprekken die plaatsvinden, worden in het kort gemuteerd, met daarbij de afspraken en de vaste vraag na de uitleg; 'Begrijpt u het? Heeft u nog vragen? Nee?', 'Ik begrijp het allemaal'. Op deze manier stemt een hondeneigenaar met het proces in en kan het proces later niet meer teruggedraaid worden.

Behoeften en knelpunten
Aan het gevaarlijk verklaren van honden kleven ook nadelen. Een gevaarlijk verklaarde hond in een buurgemeente is bijvoorbeeld niet gevaarlijk verklaard in de gemeente Groningen. Wanneer er bijvoorbeeld een incident plaatsvindt in de gemeente Groningen met een hond die in een buurgemeente reeds gevaarlijk is verklaard, zal de gemeente Groningen een nieuw proces moeten starten om binnen hun gemeente de hond ook gevaarlijk te kunnen verklaren. Eigenlijk zou een hond die in een gemeente gevaarlijk verklaard is, in heel Nederland gevaarlijk verklaard moeten zijn. Het gaat niet om het gebied waar de hond woont, maar het gaat om de hond die gevaarlijk is. Echter is dit juridisch niet mogelijk, want de burgemeester heeft de hond om bepaalde redenen gevaarlijk verklaard en een andere burgemeester van een andere gemeente heeft die redenen niet om de hond gevaarlijk te verklaren.

Het risico van gevaarlijk verklaren, is dat te veel honden gevaarlijk verklaard kunnen worden. De controle op het wel dragen van een muilkorf en het kort aanlijnen van een hond is nihil. Er worden geen gerichte controles gedaan. Maar het gebod heeft ook een preventief karakter. Wanneer de hond, na gevaarlijk verklaring, weer betrokken is bij een incident, dan wordt de hond direct in beslag genomen.
Binnen de provincie Groningen vindt dagelijks een incident plaats en wordt er meerdere keren per week fors gebeten. De gemeente Groningen verklaart gemiddeld twintig honden per jaar gevaarlijk en heeft in totaal twee zaken bij het gerechtshof gehad. Door de procedure die de gemeente Groningen volgt, is nog nooit een zaak verloren.

Wat valt op:
- Melding kan gedaan worden bij zowel de politie als bij de gemeente en Meldpunt Overlast.
- Het onderwerp agressieve honden wordt in samenwerking tussen de politie en de gemeente behandeld.
- Bestuursrechtelijk worden honden in beslag genomen.
- Een gebod kan na besluit niet ingetrokken worden.
- Het onderwerp agressieve honden is opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening.
- Er is geen vastgelegde werkwijze aanwezig.

Figuur 5. Flowchart procedure gemeente Groningen.

2.5.6 Assen

De stad Assen is de hoofdstad van de provincie Drenthe en is de snelst groeiende stad van noordelijk Nederland. De gemeente Assen telt in totaal ruim 67 duizend inwoners op een oppervlakte van 84 km^2. (CBS, 2010)

Bevoegdheden
Gemeente Assen was tijdens de RAD al actief op het gebied van beleid met betrekking tot agressieve honden, zij hanteerden toen een andere werkwijze dan andere gemeenten. Het onderwerp agressieve honden ligt binnen de gemeente bij twee BOA's, die in het domein milieu en welzijn werkzaam zijn. De BOA's doen de onderzoeken naar bijtincidenten en voeren ook de vervolgacties uit, zoals het opleggen van geboden en het doen van een inbeslagname. De bevoegdheid hiertoe, ligt bij de burgemeester. Als de BOA's overgaan tot het in beslag nemen van een hond, is de burgemeester daar altijd in gekend. De burgemeester bepaalt of het wel of niet gebeurt.

Beleid
Na de afschaffing van de RAD heeft de gemeente Assen een nieuw protocol gemaakt (bijlage VII). Destijds was de aanleiding voor inbeslagname het type hond, maar nu de negatieve activiteit; het tonen van agressie of bijten. Het protocol is vastgesteld door het College van B&W en daarin zijn twee instrumenten die gebruikt worden tegen agressieve honden. Het artikel 172 van de Gemeentewet en artikel 2:59 van de APV (bijlage VI).

Procedure (figuur 6, pagina 40)
Bij de gemeente Assen kan de burger zowel bij de politie als bij de gemeente melding doen van een incident met een gevaarlijke hond. Beide meldpunten zijn 24 uur per dag, zeven dagen per week bereikbaar. Als een burger zich meldt bij de gemeente, wordt de melding aangemaakt en wordt het onderzoek doorgegeven aan de BOA's. Aan de hand van de melding worden stappen ondernomen. Bij de politie is de procedure hetzelfde. Zij horen het verhaal aan en gaan (indien nodig) ter plaatse kijken. Wanneer het slachtoffer aangifte wil doen, dan wordt doorverwezen naar de gemeente. De gemeente doet het primaire en secundaire onderzoek.

Op het moment dat de BOA's in kennis gebracht zijn van een incident, nemen zij contact op met de eigenaar van de hond. Daarna wordt het slachtoffer gehoord en wordt het verhaal opgetekend. Aan de hand van dat verhaal wordt er afgewogen of het ernstig of niet ernstig is. Het is onacceptabel als een hond een mens bijt, in dat geval is het altijd ernstig. Wanneer een hond een ander dier bijt kan het ernstig zijn, maar dat hangt af van de aard van de verwondingen en de aard van de wijze waarop er gebeten is. Bijvoorbeeld wanneer een hond blindelings tot een aanval overgaat. In geval van een ernstig incident, wordt er direct actie ondernomen. Eerst wordt er contact opgenomen met de juridische afdeling. Daar wordt het incident besproken. Na het overleg wordt de burgemeester gekend. Als de burgemeester akkoord gaat met het direct in beslag nemen, dan wordt de procedure in gang gezet.
Wanneer er over wordt gegaan tot inbeslagname zal de gemeente de eigenaar vragen om afstand te doen van de hond. De eigenaar zal dan een week te tijd krijgen om hier over na te denken. Op deze manier worden er geen overhaaste beslissingen genomen. De eigenaar kan er dan nog voor kiezen om op eigen kosten een gedragstest uit te laten voeren. Tegen alle besluiten die genomen worden door de gemeente kunnen bezwaren aangetekend worden. In eerste instantie kan dat bij de commissie Bezwaar & Beroep en als daar weer bezwaar tegen gemaakt wordt, kan het bij de bestuursrechter.
In samenwerking en in overleg met de politie (meestal een wijkagent) wordt er besproken hoe de handelingen zullen verlopen. Omdat de inbeslagname van een hond vaak gepaard gaat met emoties, scheldpartijen en/of verwijten, wordt deze uitgevoerd door de BOA's met ondersteuning van een wijkagent of twee politieagenten.

De hond wordt in beslag genomen en daarna vindt op korte termijn een gesprek plaats met de eigenaar van de hond. Een hoor en verhoor zal altijd plaatsvinden. De BOA's bepalen zelf, afhankelijk van de ernst van het incident, of dit direct na het incident gebeurt of na inbeslagname.
Na inbeslagname wordt de hond ondergebracht in een pension van de DR waar de hond goed verzorgd wordt. In geval van een 'zeer' ernstig incident kan besloten worden de hond meteen te laten euthanaseren. Wanneer niet gelijk wordt overgegaan tot euthanasie, wordt de hond aan een gedragstest onderworpen. In dat geval blijft de hond één tot twee weken in het pension om aan de omgeving te kunnen wennen, want op het moment dat de hond weggehaald wordt bij de eigenaar, kan de hond gestrest raken. Vandaar dat de hond eerst moet wennen aan de nieuwe omgeving, voordat een betrouwbare test uitgevoerd kan worden. In die periode observeert de pensionhouder de hond, geeft de hond eten en gaat er mee naar buiten.
Als de hond vals is, komt dat in die periode vaak wel naar voren; de pensionhouder zal dan ook zijn/haar ervaringen delen met de gedragstherapeut. Als de gedragstest is uitgevoerd, komt daar een rapportage uit met aanbevelingen. De aanbevelingen kunnen zijn; herplaatsing of euthanasie. Een hond wordt niet zomaar geëuthanaseerd, er wordt altijd gestreefd naar herplaatsing. Dat kan zijn een nieuwe eigenaar, in de bewaking of bijvoorbeeld als erfhond. Het laatste middel zal euthanasie zijn.
In het geval van een minder ernstig incident wordt er ook vooraf primair onderzoek verricht; het horen van de eigenaar en het slachtoffer. Daarbij wordt er eventueel ook een bezoek gebracht aan de eigenaar en de hond, om op die manier de situatie beter in te kunnen schatten en eventuele oorzaken mogelijk aan te kunnen wijzen. De BOA's schatten zelf in wat er moet gebeuren. Zij kunnen er voor kiezen om de eigenaar alleen een officiële waarschuwing te geven of de procedure te starten om een aanlijn- en/of muilkorfgebod op te leggen. De eigenaar krijgt daarbij de mogelijkheid om, op eigen kosten, de hond te laten onderwerpen aan een gedragstest. De aanbevelingen van een gedragstest kunnen onder andere zijn; herplaatsing, euthanasie, medicatie, training of een andere aanpassing (bijvoorbeeld aan de leefsituatie).
Wanneer herhaling van een incident bij dezelfde hond plaatsvindt, zal het proces om een aanlijn- en/of muilkorfgebod op te leggen direct gestart worden. Wanneer een hond al een aanlijn- en/of muilkorfgebod heeft en er treedt toch een herhaling van een incident op, dan wordt de hond alsnog in beslag genomen. De eigenaar wordt dan gedwongen om afstand te doen van zijn hond. In dat geval wordt de gemeente eigenaar van de hond.

Een gebod is voor de levensduur van de hond, tenzij de eigenaar kan aantonen dat de hond in gedrag verbeterd is. Bijvoorbeeld door met de hond een gedrags- en/of gehoorzaamheidscursus te hebben gevolgd en de eigenaar hier certificaten van kan laten zien. De eigenaar kan dan opnieuw contact opnemen met de BOA's. De BOA's zullen dan het besluit nemen om de hond opnieuw te laten testen. Als de hond inderdaad veranderd is en goed door de gedragstest komt, wordt het gebod ingetrokken.

De surveillance-eenheden weten welke honden als gevaarlijk zijn aangewezen, de adressen worden opgenomen in de surveillances. Op deze manier bestaat een handhaving op de geboden die zijn opgelegd.

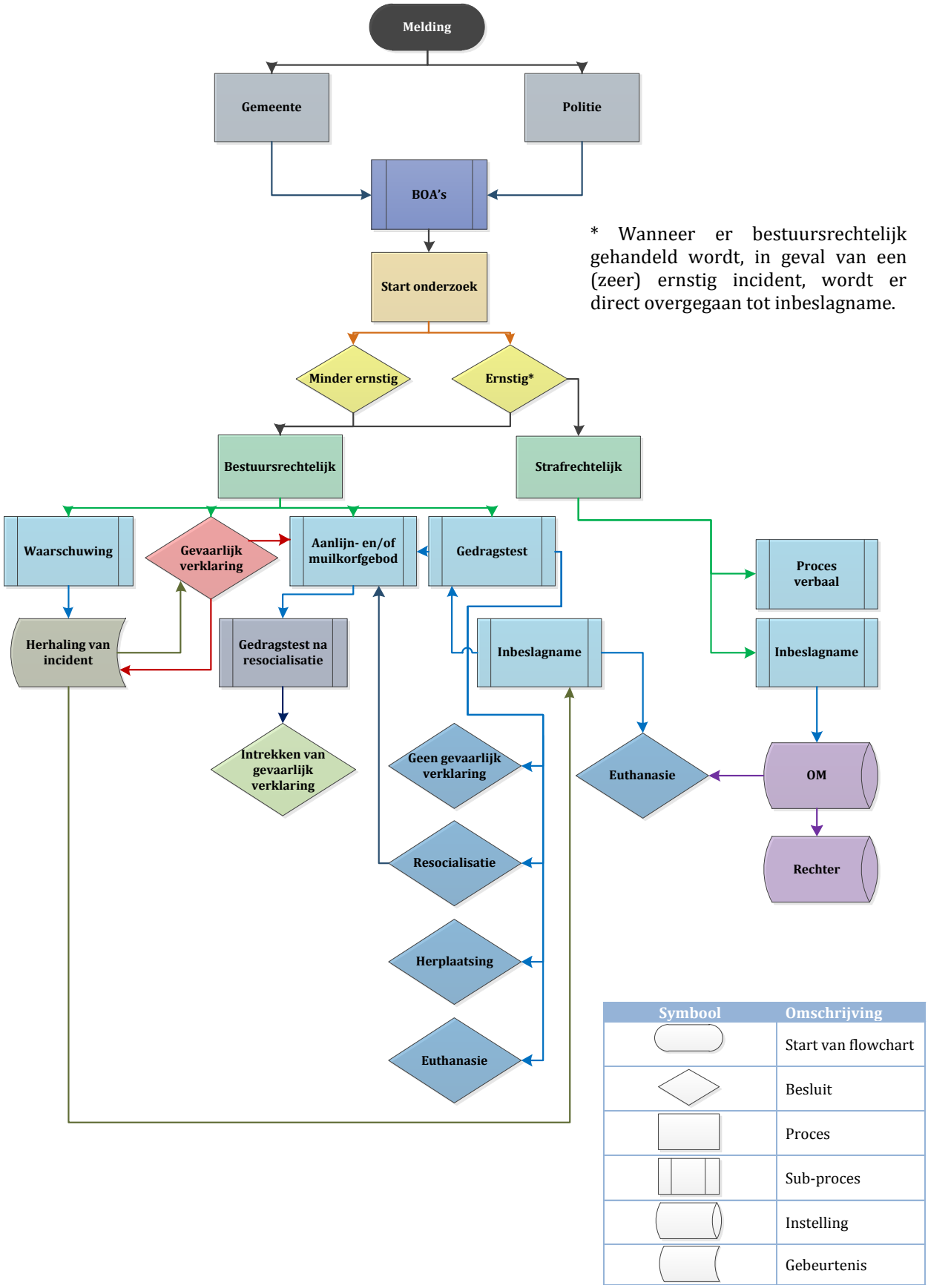
In alle gevallen gaat het om een bestuursdwang, waardoor alle gemaakte kosten verhaald zullen worden op diegene die de schade veroorzaakt heeft. In dit geval zal het de eigenaar van de hond zijn.

Behoeften en knelpunten
Binnen de gemeente Assen bestaat de behoefte naar één manier van testen van honden, door één instantie. Nu kan iedereen een test ontwikkelen en is er een wildgroei aan gedragstesten.
De gemeente mist ook een landelijk beleid vanuit het ministerie. De gemeente krijgt veel verzoeken om hulp te bieden aan andere gemeenten in Nederland.

De gemeente Assen neemt gemiddeld vijf honden per jaar in beslag. Dit jaar zal het aantal inbeslagnames hoger liggen, omdat in de eerste maanden van het afgelopen jaar al vijf honden in beslag zijn genomen.

Wat valt op:

- Melding kan gedaan worden bij zowel de politie als bij de gemeente.
- Het onderwerp agressieve honden wordt alleen behandeld door de gemeente.
- Bestuursrechtelijk worden honden in beslag genomen.
- Een gebod kan na besluit wel ingetrokken worden.
- Het onderwerp agressieve honden is opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening.
- Er is vastgelegd protocol aanwezig.

Figuur 6. Flowchart procedure gemeente Assen.

2.5.7 Soest

De gemeente Soest is gelegen in de provincie Utrecht. De gemeente telt ruim 45 duizend inwoners en heeft een oppervlak van ongeveer 47 km^2. (CBS, 2010)

Bevoegdheden
De gemeente Soest heeft vorig jaar oktober voor het eerst kennis gemaakt met de wet- en regelgeving die mogelijkheden biedt om problemen met betrekking tot agressieve honden binnen de gemeente aan te pakken. Door een grote zoektocht door voornamelijk de juristen van de gemeente, zijn ze er achter gekomen dat ze meer bevoegdheden hebben dan werd gedacht. Bijvoorbeeld dat de burgemeester een hond in beslag mag nemen als er gevaar bestaat op herhaling of wanneer er sprake is van verstoring van de openbare orde. Door deze kennismaking met de mogelijkheden is een langlopende zaak (van ruim twee jaar; bijlage III) binnen de gemeente, met een aantal agressieve honden van dezelfde eigenaar, nu toch afgerond.

Beleid
Doordat het onderwerp agressieve honden nog in de kinderschoenen staat, is de gemeente nog druk bezig met het maken- en optimaliseren van een beleid. Het onderwerp agressieve honden heeft een hoofdstuk gekregen in de APV. In dit hoofdstuk is alles wat nodig is om op te kunnen treden tegen agressieve honden opgenomen. De APV is gebaseerd op het model-APV van de VNG (bijlage VII). De gemeente wil daarnaast gaan werken met een protocol. Voor het protocol is advies en hulp gevraagd aan de gemeente Assen. De gemeente Assen beschikt al over een protocol die de gemeente Soest als voorbeeld wil gaan gebruiken voor een eigen protocol.

Procedure
Het proces voor het behandelen van incidenten met agressieve honden moet nog in werking gezet moet worden, hierdoor kan er nog niet veel gezegd worden over hoe het proces in elkaar zit. In de langlopende zaak is in eerste instantie een aanlijn- en muilkorfgebod opgelegd. Toen dit niet nageleefd werd en er herhaaldelijk incidenten plaats vonden, zijn de honden in beslag genomen. De honden zijn vervolgens onderworpen aan een gedragstest van een gedragskliniek in Utrecht. Aan de hand van de uitslag zijn de honden niet geëuthanaseerd maar in aanmerking gekomen voor herplaatsing.

Behoeften en knelpunten
De gemeente Soest is een zeer lange tijd bezig geweest met een aantal honden van dezelfde eigenaar, die de openbare ruimte verstoorden binnen de gemeente. Deze zaak heeft erg lang geduurd, omdat de kennis van de wet- en regelgeving omtrent agressieve honden onvoldoende aanwezig was. Letterlijk wisten ze niet wat ze er mee aan moesten. De gemeente had het prettig gevonden, als er na de afschaffing van de RAD meer informatie beschikbaar was geweest en er beter over gecommuniceerd was over de mogelijkheden. Nu hebben ze, na een kennismaking tijdens een conferentie in Baarn, zelfstandig een grote 'zoektocht' moeten ondervinden naar de mogelijkheden om de problemen met betrekking tot agressieve honden aan te pakken. Door onwetendheid over het onderwerp, was de burgemeester terughoudend en voorzichtig. Een strafrechtelijke zaak verliezen is niet goed voor de reputatie van de gemeente. Volgens de gemeente Soest zou het goed zijn als andere gemeenten deze zoektocht niet hoeven te maken. Er moet meer informatie beschikbaar zijn en wellicht ook meer steun komen vanuit andere partijen, zoals bijvoorbeeld de VNG. Daarnaast is er de behoefte aan meer kennis en ervaring met groepen mensen die niet openstaan voor voorlichting en eventuele opvoeding van hun hond. Ook zou men graag willen weten hoe preventief opgetreden kan worden om ernstige incidenten te voorkomen.

2.5.8 Samenvatting resultaten

In de onderstaande tabellen zijn de gegevens die opvallen en de cijfers van de respondenten samengevoegd.

Tabel 8. Overzicht respondenten.

Respondenten	Meldpunten	Gemeente	Politie	Bestuurs-rechterlijk	Straf-rechtelijk	APV	Protocol	Mogelijkheid tot intrekken gevaarlijkverklaring
Amsterdam	1	-	X	-+	++	X	-	-
Rotterdam						X		
Den Haag	1	-	X	-+	++	X	-	X
Utrecht						X		
Groningen	3	X	X	++	-+	X	-	-
Assen	2	X	X	++	-+	X	X	X
Soest						X		

X	= aanwezig
-	= niet aanwezig
	= onbekend
-+	= mindere mate
++	= meerdere mate

Tabel 9. Overzicht cijfers respondenten.

Respondenten	Bijtrapportages per jaar	Aanlijn- en/of muilkorfgeboden per jaar	Inbeslagnames
Amsterdam		+/-10	+/-25
Regio Haaglanden	+/-200	+/-15	
Groningen		+/-20	
Assen	>5		>5

3. Discussie

In dit hoofdstuk wordt de discussie besproken over de uitgevoerde methode en de verzamelde resultaten.

Methodendiscussie

Interviews

Alle interviews zijn persoonlijk afgenomen, behalve het interview met de gemeente Rotterdam. De gemeente gaf aan dat zij over geringe informatie beschikte over het onderwerp. Zij hebben informatie gegeven via de e-mail, door antwoord te geven op de onderzoeksvragen. De gemeente Utrecht heeft helaas geen medewerking verleend binnen de tijd van het onderzoek, hun werkwijze is slechts beschreven aan de hand van bestaande documenten. Wanneer er een interview had plaatsgevonden, kon er meer worden gezegd over de procedure van de gemeente Utrecht met betrekking tot agressieve honden. Deze procedure is nu onbekend.

Resultatendiscussie

Aantallen

Niet alle gemeenten hanteren een registratiesysteem, hierdoor zijn de cijfers over het aantal bijtrapportages, het aantal in beslag genomen honden en het aantal opgelegde aanlijn- en/of muilkorfgeboden niet volledig. Hoe groot het probleem omtrent agressieve honden daadwerkelijk is, is daardoor niet representatief. De aantallen die gebruikt zijn om de ernst van het probleem duidelijk te maken, zijn afkomstig uit een eerder uitgevoerd onderzoek, dit onderzoek dateert uit 2008. (Commissie van Wijzen, 2008)

Intrekken van gevaarlijkverklaring

Het intrekken van de gevaarlijkverklaring is niet in alle gemeenten, betrokken bij dit onderzoek, mogelijk. Dit gebeurt alleen in de gemeenten Assen en Den Haag.
Dit betekent dat wanneer een hond in de gemeente Amsterdam en gemeente Groningen gevaarlijk verklaard wordt, de hond voor zijn hele leven in de openbare ruimte een muilkorf moet dragen.
Met behulp van een erkende gedragstherapeut kunnen de problemen in het gedrag van de hond vastgesteld worden. Probleemgedrag, zoals agressie, kan in veel gevallen weggetraind worden. Gedragstherapie kan mogelijk verandering brengen in het gedrag van een hond. Wanneer een eigenaar er veel tijd en inzet voor over heeft om dit te doen, zou een intrekking van de gevaarlijkverklaring mogelijk moeten zijn. (LICG, 2011b)

Procedure

De gemeenten Amsterdam en Den Haag maken in het bestuursrechtelijke traject alleen gebruik van de mogelijkheden die de APV biedt: de gevaarlijkverklaring. Hierdoor worden inbeslagnames van honden altijd via het strafrechtelijke traject gedaan. Uit onderzoek is gebleken dat het strafrechtelijke traject veel langer duurt, namelijk gemiddeld 100 dagen. Het bestuursrechtelijke traject duurt gemiddeld 30 dagen. (Commissie van Wijzen, 2008)
Wanneer een gemeente meer betrokken zal zijn bij het onderwerp agressieve honden binnen de gemeente, zal de mogelijkheid ontstaan om honden ook via het bestuursrechtelijke traject in beslag te nemen. Een zaak zal hierdoor sneller afgehandeld zijn, dit is ook beter voor het welzijn van de hond. In de gemeenten waar de gemeente wel betrokken is bij het onderwerp blijkt dit goed te werken (Assen en Groningen).

Werkwijze
Behalve de gemeente Assen, maken de gemeenten geen gebruik van een vastgesteld protocol. Het kan zijn dat, door het ontbreken van een protocol, slechts enkele personen binnen een gemeente of hondenbrigade goed bekend zijn met de werkwijze omtrent agressieve honden. Wanneer deze personen uitvallen (bijvoorbeeld door arbeidsongeschiktheid, langdurige ziekte et cetera) of in geringe mate aanwezig zijn (bijvoorbeeld parttimers), is de procedurekennis niet voldoende aanwezig en kunnen processen vertraagd worden of niet voldoende worden uitgevoerd. De waarborging van de continuïteit kan hierdoor verloren gaan.

Gevaarlijke honden, gevaarlijke mensen?
Uit het onderzoek is gebleken dat er een relatie is tussen gevaarlijke honden en het 'type' hondeneigenaar. Bijvoorbeeld mensen die honden houden als statussymbool. Uit eerder onderzoek is tevens gebleken dat het beeld van 'gevaarlijke mensen' versterkt kan worden door gevaarlijk gevonden dieren. In 2008 werd vanuit de politiek een idee gebracht om honden in achterstandswijken te muilkorven. Dit idee stond los van bepaalde soorten honden, maar was gericht op alle honden in achterstandswijken. (Janssen, 2009)
Ook in het onderzoeksrapport 'Hondenbeten in perspectief' van de Commissie van Wijzen worden cijfers vermeld over eigenaren van het type pitbull terriër met een strafblad. Het bleek dat meer dan de helft van de 109 hondeneigenaren (58%) een strafblad had, variërend van rijden zonder rijbewijs tot mishandeling en/of doodslag. (Commissie van Wijzen, 2008) Gemeenten, betrokken bij dit onderzoek, gaven ook aan een relatie te zien tussen gevaarlijke honden en het 'type' hondeneigenaar. Binnen dit onderzoek is er geen onderzoek gedaan naar de manier waarop deze mensen het beste bereikt kunnen worden. Er zal meer onderzoek nodig zijn om te onderzoeken hoe deze mensen het beste bereikt kunnen worden.

4. Conclusie

De doelstelling van dit onderzoek betreft het in kaart brengen van het gemeentelijk beleid met betrekking tot de handelswijze omtrent agressieve honden na intrekking van de RAD en het analyseren van de behoeften en knelpunten van deze gemeenten met betrekking tot dit beleid en het in kaart brengen van de mogelijkheden waarmee gemeenten incidenten met en agressie bij honden kunnen verminderen en/of voorkomen.

Landelijke wet- en regelgeving
In de landelijke wet- en regelgeving zijn voldoende mogelijkheden aanwezig om incidenten met en/of agressie bij honden aan te pakken, zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk. Er is echter een grote verscheidenheid aan de manier waarop de wet- en regelgeving toegepast wordt in de praktijk, door gebrek aan kennis en capaciteit of een andere prioriteitstelling. Naast de wet- en regelgeving zijn er ook verschillen in de bevoegdheden tussen de gemeenten.

Uitvoering
De verschillen in de uitvoering liggen vooral op het gebied van strafrechtelijk of bestuursrechtelijk optreden. Kleinere gemeenten kunnen het beste kiezen voor het bestuursrechtelijke traject, omdat in die situatie vaak veel communicatie is tussen de gemeente en de politie en er vaak genoeg capaciteit voor is. Indien er bestuursrechtelijk opgetreden kan worden is dat beter, omdat het bestuursrechtelijke traject goedkoper is, sneller verloopt en beter is voor het welzijn van de hond.
Tevens is gebleken dat het aanlijngebod (artikel 2:59 APV) zelden alleen opgelegd wordt, maar wel in combinatie met het muilkorfgebod. De muilkorfplicht is volgens de betrokken gemeenten een verdergaand instrument dat effectiever is dan de aanlijnplicht.
In grotere gemeenten is vaak de prioriteitstelling anders en is er gebrek aan capaciteit met betrekking tot het bestuursrechtelijk optreden bij agressieve honden. Het strafrechtelijke traject biedt hiervoor een goede oplossing om op te treden, mits het mandaat is verleend aan de hoofdcommissaris van de regiopolitie. Bij beide trajecten is euthanasie het laatste redmiddel, maar het streven zal altijd zijn naar resocialisatie of herplaatsing.

Handhaving
De handhaving van de wet- en regelgeving van een betreffende gemeente is afhankelijk van de capaciteit en prioriteit binnen een gemeente. Bepalingen als bijvoorbeeld aanpassingen in de huiselijke omgeving (Assen) zijn goed en makkelijk te handhaven, een controle hierop is voldoende. Het aanlijn- en/of muilkorfgebod is moeilijker te handhaven, de controle hierop kan opgenomen worden in bijvoorbeeld een surveillance van een wijkagent. Of dit ook gedaan wordt, hangt af van de capaciteit.

Bevoegdheden
Uit het onderzoek is gebleken dat de verschillen in de bevoegdheden tussen de gemeenten groot zijn. De ene gemeente geeft alles in handen van de politie, een andere gemeente wil de bevoegdheden dicht bij zichzelf houden, weer een andere gemeente werkt nauw samen met de politie. Ook het aantal meldpunten is verschillend, dit verschilt van één meldpunt tot drie meldpunten. Dit heeft te maken met de bevoegdheden. Als de politie alleen het onderwerp behandelt, is het vaak alleen mogelijk bij de politie melding te doen. Wanneer de gemeente samenwerkt met de politie is het vaak ook mogelijk om bij de gemeente melding te doen en in sommige gevallen is er ook nog een meldpunt voor overlast in het algemeen.

Preventieve maatregelen
Preventieve maatregelingen zijn er voldoende, maar een beter communicatie hierover is gewenst. Op dit moment is het bijvoorbeeld niet duidelijk wie verantwoordelijk is voor deze preventieve maatregelen, de gemeente of bijvoorbeeld de landelijke overheid.
Een gemeente kan bijvoorbeeld folders verspreiden in de gemeente of zorgen dat deze verspreid worden (bijvoorbeeld door dierenartsen en dierenwinkels op de hoogte te stellen), zodat voorlichting meer bekendheid krijgt. Wanneer een gemeente er voor zorgt dat er een folder bij alle burgers in de brievenbus komt, worden ook 'niet-hondeneigenaren' gewezen op bijvoorbeeld de campagne van het LICG. Dit zou een goed initiatief zijn, omdat de folder ook informatie bevat over angst voor honden en wat je kunt doen als je gebeten bent door een hond.
Veel hondeneigenaren zijn niet op de hoogte van de verplichtingen en verantwoordelijkheden waaraan een hondeneigenaar zich dient te houden. Ook hebben veel hondeneigenaren geringe kennis over het gedrag van hun hond. Meer voorlichting zou hierin uitkomst kunnen bieden. Echter zijn er mensen die niet openstaan voor voorlichting en voor gedragscursussen voor de hond. Dit betreffen vooral mensen die hun hond beschouwen als statussymbool. De manier waarop deze mensen bereikt kunnen worden, is niet meegenomen in dit onderzoek.
De landelijke overheid kan ook zorgen voor meer bekendheid van de preventieve maatregelen, bijvoorbeeld door de campagne van het LICG of het 'Snuffelcollege' van de Sophia Vereeniging te promoten.

Behoeften en knelpunten
Gemeenten zijn tevreden met de ingetrokken RAD en hebben geen behoefte aan een nieuwe landelijke regelgeving. Wel is er behoefte aan landelijke richtlijnen omtrent het beleid met betrekking tot agressieve honden.
Een knelpunt in het beleid omtrent agressieve honden is de gevaarlijkverklaring van een hond. Deze gevaarlijkverklaring geldt alleen in de gemeente waar deze is opgelegd. Wanneer een hond in de gemeente Assen gevaarlijk verklaard is en een aanlijn- en muilkorfgebod opgelegd heeft gekregen, dan is deze niet geldend in een andere gemeenten dan Assen. Dit betekent dat de eigenaar met de hond kan verhuizen naar de gemeente Amsterdam om onder het gebod uit te komen. Ook wanneer de eigenaar met zijn hond gaat wandelen in een buurgemeente, geldt het gebod niet.
Elke gemeente mag zelf bepalen aan welke gedragstest een hond onderworpen moet worden. Iedereen kan een gedragstest ontwikkelen waardoor er een wildgroei is ontstaan aan verschillende gedragstesten. Er is behoefte aan een landelijk erkende gedragstest van één instantie die gekoppeld is aan beleid omtrent agressieve honden.
Er zou meer steun moeten komen over de mogelijke invullingen van beleid, en de toepassing van preventieve maatregelen met betrekking tot agressieve honden. Dit kan bijvoorbeeld vanuit de VNG of de landelijke overheid gegeven worden. Dit zou met name goed zijn voor gemeenten die weinig kennis van het onderwerp hebben. Een landelijke richtlijn en een betere communicatie kan hier uitkomst in bieden.

5. Aanbevelingen

Vanuit dit onderzoek wordt geadviseerd verder onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden voor landelijke richtlijnen met betrekking tot agressieve honden. Onderdelen die in de landelijke richtlijn kunnen worden opgenomen zijn:

- Bestuursrechtelijk geniet de voorkeur boven strafrechtelijk
- Eén centraal meldpunt in de gemeente
- Landelijke gevaarlijkverklaring
- Een landelijke vastgestelde gedragstest
- Goede registratie van incidenten

Een landelijke gevaarlijkverklaring zou een grote bijdrage leveren aan het verminderen en/of voorkomen van incidenten met gevaarlijke honden. Hondeneigenaren kunnen zo in geen enkel geval onder de regeling uitkomen, tenzij de gemeente kiest voor de mogelijkheid om de gevaarlijkverklaring in te trekken na bijvoorbeeld een gehoorzaamheidscursus.
De Identificatie & Registratie (I&R) plicht zal noodzakelijk zijn om een landelijke gevaarlijkverklaring mogelijk te maken. Elke hond in Nederland kan dan geïdentificeerd worden aan de hand van een unieke identificatiechip. Op deze chip kan informatie over de hond worden opgenomen, bijvoorbeeld wie de eigenaar is van de hond, maar ook of de hond gevaarlijk verklaard is en een aanlijn- en/of muilkorfgebod heeft.

Een landelijke vastgestelde gedragstest creëert eenduidigheid, daarmee kan deze test een bijdrage leveren aan het beleid met betrekking tot agressieve honden in Nederland. Op die manier worden alle honden op dezelfde manier onderworpen aan een gestandaardiseerde gedragstest, zo zullen de uitslagen die voortkomen uit de gedragstest eenduidig zijn. Er ontstaan geen tegenstrijdige uitslagen over eenzelfde hond, waar discussies over verschillende uitslagen mee voorkomen kunnen worden.

Om de problematiek omtrent agressieve honden landelijk inzichtelijk te maken, is het noodzakelijk dat het aantal incidenten landelijk bijgehouden wordt. Hiervoor is een goed systeem nodig. Behalve de registratie van de incidenten is een goede communicatie en samenwerking tussen verschillende partijen (bijvoorbeeld gemeenten, landelijke overheid en het OM) ook belangrijk, om de problematiek daadwerkelijk inzichtelijk te maken.

Literatuur

Websites

Brouwer, H. (2008) '*Speech Harm Brouwer*' <http://www.om.nl/actueel/toespraken/@149586/toespraak_harm_1/>, (19 mei, 2011)

CBS (2010) '*Demografische kerncijfers per gemeente 2010*' <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/E502BD0A-CA5B-4273-BA27-BF4058712361/0/2010b55pub.pdf>, (15 juni, 2011)

CCV (2011) 'Centrum Criminaliteitspreventie Veiligheid', *'Sanctiemogelijkheden: de Algemene wet bestuursrecht'*, <http://www.bestuurlijkhandhaven.nl/info/kader/bestuurlijke_mogelijkheden/sanctiemogelijkheden>, (28 maart, 2011)

Dierenwelzijnsweb (2010) 'Dierenwelzijn, vooruit denken en doén', '*Door meer transparantie en samenwerking'* , <http://www.dierenwelzijnsweb.nl/Nieuws/Pages/Conferentie-gemeentelijk-dier-en-welzijns-beleid-goed-bezocht-.aspx>, (3 februari, 2011)

Haaglanden (2011) *'Gemeenten',* <http://haaglanden.nl/#Gemeenten?id=1184>, (31 juni, 2011)

Hogeschool Van Hall Larenstein (2008) *'Studium Generale Meer weten, minder hondenbeten?',* <http://www.vanhall-larenstein.nl/files/lect_dierenw_studium_generale_26-11-08.pdf'>, (20 februari 2011)>, (2 februari, 2011)

Janssen, J. (2009) *'Enge mensen, enge dieren',* <http://www.kennislink.nl/publicaties/enge-mensen-enge-dieren>, (2 juli, 2011*)*

LICG (2009) 'Landelijke Informatie Centrum Gezelschapsdieren', *'Campagne minder hondenbeten',* <http://www.licg.nl/wcs/lcg/nl/5221/archief-2009.html>, (20 februari, 2011)

LICG (2010) 'Landelijke Informatie Centrum Gezelschapsdieren', '*Minder hondenbeten! Daar zetten we samen onze tanden in',* <http://www.minderhondenbeten.nl/wcs/mhb/nl/4372/home.html>, (3 februari, 2011)

LICG (2011a) 'Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren', '*Wetgeving Nederland*', <http://www.minderhondenbeten.nl/wcs/mhb/nl/4499/wetgeving-nederland.html>, (20 februari, 2011)

LICG (2011b) *'Probleemgedrag',* <http://www.minderhondenbeten.nl/wcs/mhb/nl/4446/probleemgedrag.html>, (29 juni, 2011)

LNV (2008) 'Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit', *'Agressieve honden'*, <http://english.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116,1640785&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_document_id=111245&p_node_id=9419263&p_mode=>, (28 maart, 2011)

Openbaar Ministerie (2011) *'Wat doet het OM?'*, <http://www.officiervanjustitie.nl/werken-bij-het-om/wat-doet-het-om>, (19 mei, 2011)

Overheid (2011) *'Zo werkt de overheid'*, <http://www.overheid.nl/zowerktdeoverheid/>, (7 mei, 2011)

Politie (2011) *'Organisatie'*, <http://www.politie.nl/Overdepolitie/organisatie/>, (13 mei, 2011)

Politie (2011a) *'Mandatering',* <http://www.politie.nl/zeeland/overditkorps/mandatering.asp>, (14 juni, 2011)

Raad van Beheer (2010) *, 'Raad van Beheer',* <http://www.raadvanbeheer.nl/raad-van-beheer/over-de-raad>, (3 februari, 2011)

Raad van Beheer (2011), *'Fokkerij, Gezondheid, Gedrag & Welzijn',* <http://www.raadvanbeheer.nl/fokkerij-gezondheid-gedrag-en-welzijn>, (20 juni, 2011)

Rechtspraak (2011) *'De Nederlandse rechtsstaat'*, <http://www.rechtspraak.nl/RECHT-IN-NEDERLAND/HOE-WERKT-HET-RECHT/Pages/De-Nederlandse-rechtsstaat.aspx>, (11 mei, 2011)

Schilder, M. (2010) *'Workshop agressieve honden'*, <http://www.dierenwelzijnsweb.nl/Nieuws/Documents/Presentatie%20workshop%20agressieve%20honden_Matthijs%20Schilder.pdf>, (20 februari, 2011)

Sophia Vereeniging (2011) *'Sophia Snuffelcollege'*, <http://www.sophia-vereeniging.nl/nl/pages/activiteiten/sophia-snuffelcollege/sophia-snuffelcollege.html>, (19 juni, 2011)

Rapporten

Commissie van Wijzen (2008) 'Hondenbeten in perspectief', *Een evaluatie van de RAD en aanbevelingen voor het terugdringen van bijtincidenten,* z.p.

Kamerstukken

Verburg, G. (2007a) *'Regeling agressieve dieren'*, kamerstuk kenmerk DL. 2007/1254, Den Haag

Verburg, G. (2007b) *'Commissie van Wijzen RAD'*, kamerstuk kenmerk DL. 2007/2768, Den Haag

Verburg, G. (2008) *'Rapport Commissie van wijzen RAD en beleidsadvies'*, kamerstuk kenmerk DL. 2008/1351, Den Haag

Verburg, G. (2008b) *'Voortgang RAD'*, kamerstuk kenmerk DL. 2008/2236, Den Haag

Verburg, G. (2008c) *'Voortgang besluitvorming agressieve honden'*, kamerstuk kenmerk TRCJZ/2008/3525, Den Haag

Brieven

VNG (2009) *'Gemeentelijk optreden bij incidenten met honden naar aanleiding intrekking RAD'* , kenmerk ECGR/U200901131 Lbr. 09/081, Den Haag

Kranten

Gabor, J.D. (1993). Regeling agressieve dieren. *De Staatscourant, nr. 11*, 18 januari, 1993, p. 10/11

Boeken

Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de, Teunissen, J., *'Basisboek kwalitatief onderzoek'*, tweede druk, 2005 Stenfert Kroese, Wolters-Noordhoff bv Groningen Houten, Nederland

Bijlage

Bijlage I: Omschrijving type pitbull terriër

Algemene omschrijving
- gespierde gladharige hond
- straalt kracht uit
- atletisch, maar niet zeer slank
- een zwaar front met in vergelijking een lichte achterhand
- van opzij gezien maakt de hond een vierkante indruk
- hoogte (schoft): 35-50 cm

Hoofd
- geblokt, doosvormig, zwaar in verhouding tot het lichaam
- brede kaaktakken
- brede schedel
- sterk ontwikkelde neusbrug
- het gebied onder de ogen is opmerkelijk breed
- sterk ontwikkelde kauwspieren

Voorsnuit
- geen spitse snuit

Oren
- hoog aan het hoofd geplaatst
- tippend of gecoupeerd
- geen rimpels

Ogen
- rond, diepliggend en betrekkelijk klein
- breed uit elkaar geplaatst

Hals
- gespierd tot aan de schedel
- kort

Borst
- diep
- ruim gebogen ribben, naar onderen taps toelopend
- breed

Rug
- gespierd
- kort

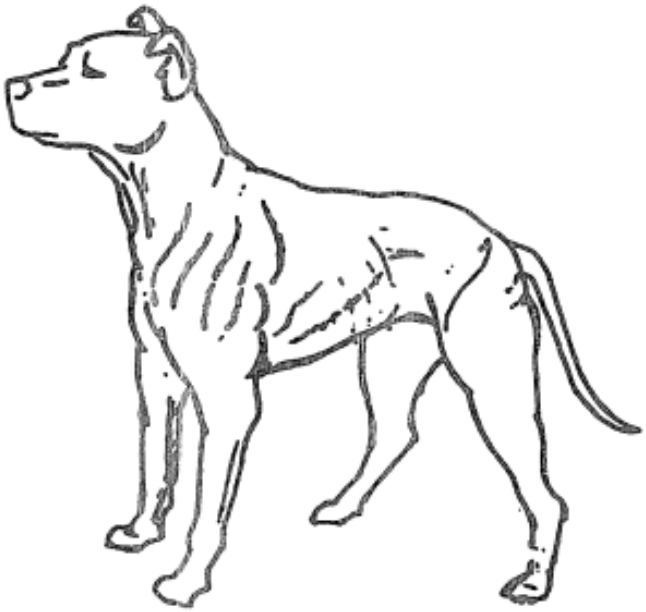
Benen
- de voorbenen zijn recht en maken een zware, solide indruk
- de heupen zijn breed en lang en lopen af in betrekkelijk lange achterbenen

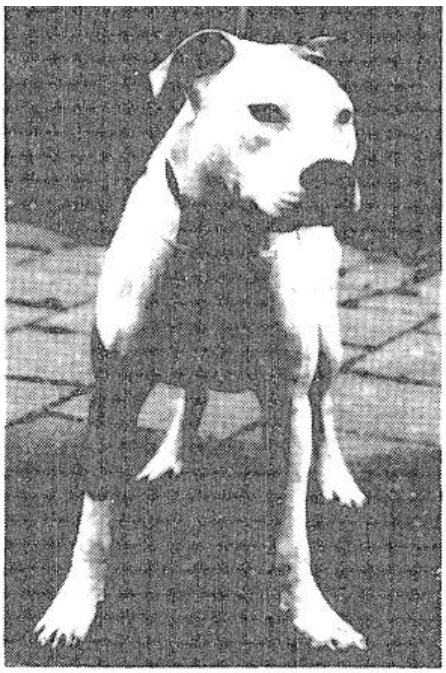
Vacht

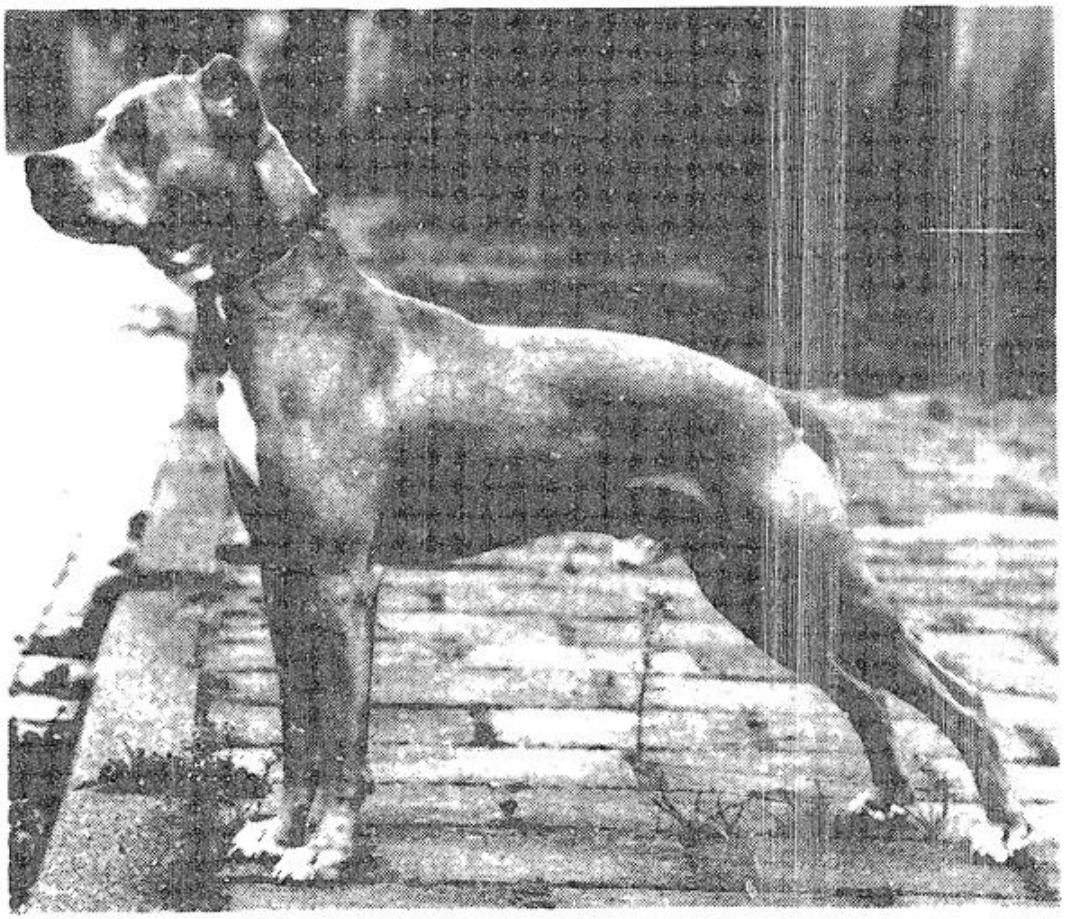
- kortharig

Staart

- laag aangezet
- dun
- vrij kort in relatie tot het lichaam
- taps toelopend tot een fijne punt
- of gecoupeerd

Bijlage II: Achtergrond informatie

In Nederland worden ongeveer 2,1 miljoen honden gehouden. Vaak leveren honden een positieve bijdrage aan de maatschappij; als gezelschapsdier, hulp bij de jacht, bewaker, reddingswerker of bijvoorbeeld als hulp voor mensen met een beperking. De band tussen mensen en honden is vaak erg sterk, echter soms gaat het mis. (Raad van Beheer, 2010)
Eind jaren tachtig ontstond er verontrusting over agressief gedrag van bepaalde honden, met name dat van pitbulls. Er deden zich verschillende incidenten voor waarbij honden ernstig letsel toebrachten aan mens of dier. Toenmalig Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) stelde in juni 1988 een commissie samen. De Commissie van Advies Agressief Gedrag bij Honden (AAGH) kreeg als taak voorstellen te doen voor maatregelen ter voorkoming van gevaar voor mens en dier als gevolg van agressief gedrag bij honden. Het rapport van deze commissie werd in september dat jaar gepresenteerd.
In het rapport maakte de commissie onderscheid tussen drie categorieën van gevaarlijke honden: honden met gelijke lichaamsbouw die gefokt zijn op agressief gedrag, gebruikshonden (die zijn opgeleid voor bewakings- en verdedigingswerk) en honden die niet behoren tot de hiervoor genoemde categorieën maar wel agressief gedrag hadden vertoond.
De pitbulls werden in de eerste categorie geplaatst. Naast de pitbull werden ook andere rassen als potentieel gevaarlijk gekarakteriseerd, voorbeelden hiervan zijn: de Dogo Argentino, de Fila Brasileiro en de American Stafford Terriër. De gebruikshonden, behorende tot categorie twee, konden volgens de commissie met name een gevaar vormen als ze een opleiding wegens ongeschiktheid niet voltooiden of als ze na voltooiing van de opleiding alsnog ongeschikt bleken of om andere redenen niet werden ingezet voor de taak waarvoor ze waren opgeleid.
Honden welke niet in categorie één of twee konden worden geplaatst maar wel agressief gedrag hadden vertoond, behoorden tot categorie drie. Voor deze categorie was volgens de commissie geen wettelijke regeling nodig. Voldoende was dat tegen de individuele honden maatregelen, zoals een aanlijn- en muilkorfgebod, werden genomen. Deze maatregelen konden op basis van de plaatselijke verordeningen (artikelen 193-207 van de Gemeentewet) worden genomen. (Gabor, 1993)

Toen er begin jaren negentig kort na elkaar drie ernstige incidenten plaatsvonden waarbij drie jonge kinderen om het leven kwamen (allen doodgebeten door pitbulls), kwam de situatie in een stroomversnelling. (Commissie van Wijzen, 2008)
Er werd gemeend dat er meer onderzoek moest komen naar andere potentieel gevaarlijke rassen (behorende tot categorie één) en naar de gebruikshonden (behorende tot categorie twee). Echter werd door de ernst van de situatie besloten dat niet langer gewacht kon worden met landelijke maatregelen gericht op de pitbull. De Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren (GWWD) bood in artikel 73 daartoe de mogelijkheid. Toenmalig Minister van LNV stelde, op basis van het rapport van de Commissie van AAGH, een regeling samen: de Regeling Agressieve Dieren (RAD). Deze ministeriële regeling ging in werking op 1 februari 1993. (Gabor, 1993)

De RAD werd ingesteld met als doel te voorkomen dat bestaande honden van het pitbull type in het openbaar schade zouden aanrichten aan mens en dier en te voorkomen dat er meer honden van het pitbull type zouden komen. Het streven was er, met een fok- en houdverbod, voor te zorgen dat de pitbull zou uitsterven. (Verburg, 2007a)
Artikel 73 van de GWWD bepaalt in het eerste lid dat het verboden is dieren die behoren tot de door de Minister van LNV aangewezen soorten of categorieën te fokken, in Nederland te brengen, te koop aan te bieden of te verkopen. In het tweede lid staat beschreven dat men niet in het bezit mag zijn van de aangewezen soorten of categorieën. De Minister kan soorten of categorieën aanwijzen waarvan de dieren een gevaar kunnen opleveren voor mens of dier. Honden van het pitbull type waren destijds de enige categorie dieren die door de Minister

waren aangewezen. (Gabor, 1993) De pitbull behoort niet tot een door de Raad van Beheer op Kynologisch gebied in Nederland (RvB) erkend ras en er was geen rasstandaard beschreven voor dit type. De commissie van AAGH heeft destijds een omschrijving, ondersteund met fotomateriaal, gegeven van dit type (bijlage II). De omschrijving werd opgenomen in de bijlage van de onderhavige regeling. Hierbij werd aangegeven dat honden die in belangrijke mate voldeden aan de beschrijving, konden worden gecategoriseerd als een pitbull. Hiermee werd duidelijk dat honden niet aan alle kenmerken behoefden te voldoen om te worden aangemerkt als pitbull. (Gabor, 1993)
Toen de regeling in werking ging, werd er een overgangsregeling toegepast. Zonder deze overgangsregeling zouden alle pitbulls die op dat moment in Nederland werden gehouden met de inwerkingtreding van de nieuwe regeling worden gedood. Dit werd te ingrijpend geacht en daarop werd besloten dat eigenaren binnen tien weken na inwerkingtreding van de onderhavige regeling een dierenpaspoort met een 'pitbull-identificatiemerk' moesten aanvragen. Het identificatiemerk werd versterkt indien de eigenaar kon aantonen, door middel van een verklaring van een dierenarts, dat de pitbull onvruchtbaar was gemaakt. Daarnaast moesten pitbulls in de openbare ruimte en op andermans terrein worden gemuilkorfd en kort (1,50 meter) worden aangelijnd.
Wanneer eigenaren van een pitbull niet binnen de termijn voldeden aan de identificatie en registratie van hun pitbull, viel de hond onder de regeling en konden er sancties op deze honden worden toegepast. (Gabor, 1993)

Om de handhaving van het fokverbod mogelijk te maken werd gekozen voor het gebod pitbulls onvruchtbaar te laten maken.
De handhaving van de regeling werd een taak van de reguliere politie en de Algemene Inspectiedienst (AID) van het Ministerie van LNV. Wanneer een hond onder de regeling viel bestonden er twee mogelijkheden om op te treden; bestuursrechtelijk en strafrechtelijk.
In het bestuursrechtelijke traject werd de hond in beslag genomen door de politie en overgedragen aan de burgemeester. De burgemeester liet de hond schouwen door een inspecteur van de AID en stelde de eigenaar op de hoogte van de bestuursdwang (dit wil zeggen dat gemeenten door middel van feitelijke maatregelen een illegale situatie kunnen opheffen om deze in overeenstemming te brengen met de wet). (CCV, 2011) Wanneer de inspecteur tot de conclusie kwam dat de hond inderdaad als pitbull kon worden aangemerkt, werd de eigenaar verzocht afstand te doen van de hond. Wanneer de eigenaar hiermee akkoord ging, werd de hond op last van de burgemeester gedood. Als de eigenaar geen afstand deed, kon de eigenaar een contra-expertise laten uitvoeren. Na een bezwaarperiode, waarin de eigenaar zijn visie kenbaar kon maken, ontving de eigenaar (afhankelijk van de uitslag van de contra-expertise) het besluit dat de hond binnen zes weken werd gedood. De eigenaar kon hiertegen een bezwaarschrift indienen bij de voorzieningenrechter en vragen om een nieuwe schouw, dergelijke verzoeken werden meestal afgewezen. (Commissie van wijzen, 2008)
In het strafrechtelijke traject werd de hond in beslag genomen door de politie, de AID of door de inspectie van de Dierenbescherming (LID). Deze instanties droegen de hond dan over aan de Dienst Regelingen (DR), een uitvoerende instantie van het ministerie van LNV. DR meldde bij het Openbaar Ministerie (OM) dat de hond in bewaring was genomen. De eigenaar van de in beslag genomen hond kreeg de mogelijkheid om afstand te doen van de hond. Als de eigenaar hiervan gebruik maakte werd de hond door een deskundige van de AID 'geschouwd'. Wanneer de schouwer van mening was dat de betreffende hond inderdaad een pitbull was, werd het dier gedood. Wanneer de hond niet gekenmerkt werd als pitbull, dan werd de hond herplaatst. Als de eigenaar geen afstand van de hond deed, bleef het meestal niet bij een eenmalige schouw. De hond werd dan eerst geschouwd door een deskundige van de AID. Als die tot de conclusie kwam dat het dier geen pitbull was, werd de hond teruggegeven aan de eigenaar. Als het wel een pitbull was, werd het dier vastgehouden. De eigenaar had dan de mogelijkheid om een klaagschrift in te dienen tegen het resultaat van de schouw.

Hierna volgde een tweede schouw door een deskundige van de AID en/of een door de eigenaar ingeschakelde onafhankelijke schouwer. Meestal werd deze laatste mogelijkheid ook benut en waren er drie schouwrapporten over dezelfde hond. Het was dan vervolgens aan de rechter om deze rapporten te beoordelen op inhoud en expertise van de schouwer en om een uitspraak te doen. (Gabor, 1993; Commissie van wijzen, 2008)

Zoals eerder beschreven hoefde een hond niet aan alle kenmerken, zoals beschreven (bijlage II) door de commissie van AAGH, te voldoen om te worden aangemerkt als pitbull. Honden werden vooral beoordeeld op hun uiterlijk en niet op hun gedrag. Door het beoordelen op uiterlijk werden ook honden in beslag genomen en gedood die niet bij een incident betrokken waren geweest. Dit zorgde voor toenemend onbegrip en gevoelens van verontwaardiging, vooral bij eigenaren van pitbulls. Om diezelfde reden waren er ook bezwaren met betrekking tot dierenwelzijn tegen de RAD. Naast het aspect over de pitbull zelf was er ook een zorg voor de veiligheid van de burgers. Het aantal pitbulls nam niet af en er bleven bijtincidenten voorkomen. De effectiviteit van de RAD gaf in toenemende mate aanleiding tot discussie. (Verburg, 2008a)

De regeling werd, 15 jaar na inwerkingtreding, in juli 2007 besproken tijdens een debat in de Tweede Kamer. Het voormalig Ministerie van LNV vond het wenselijk de regeling eerst te evalueren alvorens de regeling daadwerkelijk in te trekken. De voormalige Minister van LNV, Gerda Verburg, benoemde hiervoor in oktober 2007 een Commissie van Wijzen.
Aan de commissie werd gevraagd de RAD te evalueren en advies uit te brengen over de manier waarop het risico op hondenbeten kon worden verkleind. Ook werd een advies gevraagd of de MAG-test (Maatschappelijk Aanvaardbaar Gedrag), een gedragstest om te voorspellen of bepaalde honden zullen bijten, een rol kon spelen bij de vermindering van het risico van hondenbeten en zo ja, op welke manier. (Verburg, 2007b; Commissie van Wijzen, 2008)

Eind mei 2008 werd het rapport 'Hondenbeten in perspectief' van de Commissie van Wijzen aangeboden aan voormalig minister van LNV. Het rapport gaf duidelijkheid over de ernst van het probleem. Door de cijfers uit het rapport werd duidelijk dat er jaarlijks veel (150.000) bijtincidenten plaatsvonden, vooral bij kleine kinderen. Een derde van dit totaal brengt een bezoek aan de huisarts, gemiddeld 7.000 slachtoffers bellen spoedeisende hulp en gemiddeld 200 mensen worden opgenomen in het ziekenhuis. (Commissie van Wijzen, 2008) De meeste bijtincidenten vonden plaats in huiselijke kring. (LICG, 2010)
De commissie gaf duidelijk aan dat het aantal incidenten na de invoering van de RAD niet was afgenomen. Pitbulls waren relatief meer betrokken bij bijtincidenten, maar er kwam naar voren dat ook andere rassen en type honden veel bijten.
De commissie gaf aan dat de doelen van de RAD, het terugdringen van het aantal bijtincidenten en het uitsterven van honden van het type pitbull, niet gehaald waren. Ook wees de commissie op de problemen met de handhaving van de regeling en dat alleen pitbulls, ook welke niet betrokken waren geweest bij incidenten, tot de regeling behoorden. Uit het rapport bleek dat van de in beslag genomen pitbulls 'slechts' 7% betrokken was bij een hond-bijt-mens incident terwijl de pitbull voor 70% verantwoordelijk was van de hond-bijt-mens incidenten. Daarnaast kunnen ook andere typen honden ernstig agressief gedrag vertonen. Verder kwam uit het rapport naar voren dat een gedragstest goed gebruikt kan worden om het risico op hondenbeten te verminderen. Een advies van de commissie was de bestaande gedragstest (MAG-test), verder te ontwikkelen tot een test met een grotere voorspellende waarde. Volgens de Commissie van Wijzen kon het gebruik van een gedragstest er op de lange termijn voor zorgen dat 'gevaarlijke rassen en typen' minder gevaarlijk worden.
(Commissie van Wijzen, 2008)

Aan de hand van het rapport trok voormalig Minister Gerda Verburg op 9 juni 2008 de RAD in. Ze gaf daarnaast aan dat er aanvullende maatregelingen moesten worden getroffen om het gevoel van veiligheid onder de burgers te vergroten. Onder andere door meer informatie over hondenagressie te verschaffen, zij gaf het Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren (LICG) hiertoe de opdracht een campagne te starten. (Verburg, 2008)

Voormalig minister Gerda Verburg gaf in haar reactie op het rapport onder andere aan dat zij in overleg wou treden met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over de aanbevelingen, gegeven door de Commissie van Wijzen, met betrekking tot de Algemene plaatselijke verordening (APV). Ze gaf ook aan dat zij ook in overleg wou treden met burgemeesters van gemeenten waarin de meeste honden in beslag waren genomen, om te kijken in hoeverre deze bereid waren om door middel van artikel 74 van de GWWD het probleem te handhaven. Deze bestuursrechtelijke bevoegdheid geeft burgemeesters de mogelijkheid honden in beslag te nemen en te doden. De burgemeesters van de gemeenten Groningen en Assen maakten bijvoorbeeld al gebruik van dit artikel voor de handhaving van de RAD. (Verburg, 2008)

Een burgemeester is onder andere verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid in de gemeente. (Overheid, 2011) Uit eerder onderzoek is gebleken dat bijtincidenten in de openbare ruimte een derde deel uitmaken van het totale aantal bijtincidenten in Nederland, twee derde vindt plaats in de privésfeer. Bijtincidenten in de openbare ruimte dragen echter wel in belangrijke mate bij aan een gevoel van onveiligheid bij de burger. In de media krijgen incidenten, tussen honden of waarbij hondenbeten voor menselijke slachtoffers zorgen, vaak de aandacht. De incidenten met agressieve honden dragen bij aan gevoelens van onveiligheid en maken vaak deel uit van een bredere sociale problematiek die het beste integraal kan worden aangepakt. (Commissie van Wijzen 2008)
De APV is een belangrijk juridisch instrument als het gaat om het optreden tegen agressieve honden, zo ook artikel 425 van het Wetboek van Strafrecht. Het Openbaar Ministerie (OM) is verantwoordelijk voor de handhaving van artikel 425, echter de gemeenten zijn verantwoordelijk voor de APV's. (LNV, 2008) Met de afschaffing van de RAD is de verantwoordelijkheid bij de afhandeling van bijtincidenten daarmee voor een groot deel in handen van de gemeenten gekomen. (LICG, 2011a)
Gemeenten mogen zelf bepalen of zij regels omtrent het houden van honden op willen nemen in de APV. Zo staan in de 'model APV' (een document die gemeenten kunnen gebruiken om hun eigen APV op te stellen) van de VNG, artikelen die het mogelijk maken een aanlijn- of muilkorfgebod op te leggen aan houders van gevaarlijke honden. De inhoud van een APV kan dus per gemeente verschillen. (LNV, 2008)

Het onderwerp 'agressieve honden' bleef na afschaffing van de RAD veelbesproken. Zo kwam het onderwerp in november 2008 ter sprake tijdens een Studium Generale op Hogeschool Van Hall Larenstein te Leeuwarden, lanceerde het LICG in april 2009 de campagne 'Minder hondenbeten! Daar zetten we samen onze tanden in' en kwam het onderwerp in oktober 2010 ter sprake tijdens een conferentie over gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid. (Hogeschool Van Hall Larenstein, 2008; LICG, 2009; Dierenwelzijnsweb, 2010)
Vertegenwoordigers van ruim 80 gemeenten (van de toen 430 gemeenten) en de VNG waren bij deze laatste conferentie aanwezig. Tijdens de conferentie kwam naar voren dat er genoeg mogelijkheden zijn om het probleem te handhaven maar dat Justitie en gemeenten hier niet voldoende gebruik van maken. Zo kennen gemeenten de procedures vaak niet en zijn er veel verschillen in het beleid van gemeenten. Ook kwam naar voren dat bijvoorbeeld de gemeente Assen wél een uitgebreid beleid heeft met betrekking tot agressieve honden welke (deels), zoals eerder genoemd, ook voor de handhaving van de RAD werd gebruikt. (Schilder, 2010)

Tijdens een overleg tussen het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) en vijf grote gemeenten – Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Groningen - van Nederland leverde het onderwerp een discussie op. Het Ministerie van EL&I wil graag dat gemeenten op betrouwbare wijze gegevens vastleggen, zodat kan worden geëvalueerd wat de gevolgen zijn van het afschaffen van de RAD. Dit om te voorkomen dat de Minister – mocht zich een ernstig incident met betrekking tot hondenagressie voordoen - met lege handen staat.

Uit de discussie kwam naar voren dat gemeenten niet weten hoe om te gaan met agressieve honden in hun gemeenten en welk beleid ze hierbij kunnen voeren. De aanwezige gemeenten gaven aan het probleem in te zien, maar dat er geen prioriteit en/of capaciteit voor is. Afgesproken werd om eerst concreet in beeld te brengen hoe het beleid met betrekking tot agressieve honden op gemeentelijk niveau wordt vormgegeven. Studentenonderzoek zou het gewenste inzicht kunnen leveren en de resultaten kunnen dienen als basis.

Bijlage III: Nieuwsberichten gemeente Soest

maandag 27 oktober 2008

Muilkorf voor killerhonden Soest

SOEST - De twee honden die in Soest al meer dan 30 huisdieren hebben doodgebeten, moeten een muilkorf krijgen. Dat zegt burgemeester Noordergraaf van Soest.

Sinds juli zijn konijnen, katten en cavia's niet meer veilig. Donderdagavond beten de honden vier konijnen dood bij De Lasenberg; een school voor kinderen met een licht verstandelijke beperking.

Zo'n beetje iedereen weet dat de honden bij een groep krakers horen, maar tot nu toe werden de dieren nog niet aangepakt. En dat terwijl de teller inmiddels op meer dan 30 gedode dieren staat. RTV Utrecht ging met schooldirecteur Rauch naar de plek waar de konijnen werden verslonden.

dinsdag 28 oktober 2008

Killerhonden Soest krijgen ook chip

SOEST - De honden die in Soest huisdieren hebben doodgebeten, krijgen een chip.
In de chip staat informatie waaruit blijkt dat ze verplicht moeten worden gemuilkorfd en kort aangelijnd moeten worden, een maatregel die de gemeente al eerder instelde.

Een van de beesten blijkt al zo'n chip te hebben. De gemeente weet wie de eigenaren zijn en gaat de komende tijd controleren of hun honden inderdaad gemuilkorfd worden.

De twee honden hebben sinds juli meer dan dertig huisdieren doodgebeten. Omwonenden zeggen dat de agressieve honden bij een groep krakers horen. De gemeente Soest wil dat om redenen van privacy niet bevestigen.

woensdag 26 november 2008

Krakers Soest mogen blijven

SOEST - De krakers in een pand aan de Beukenlaan in Soest mogen daar voorlopig blijven. De eigenaar wil verbouwen, maar wist de rechter niet te overtuigen.

De voorzieningenrechter is van oordeel dat Projectontwikkeling Spoolderberg onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat er op dit moment een potentiële koper is voor het gekraakte pand. Van een voorlopig koopcontract of aanwijzingen dat er een potentiële koper is, is niet gebleken.

Het betreffende pand wordt al een jaar gekraakt, tot woede van de buurt omdat de krakers hun honden los laten lopen. Sinds juli zijn in Soest al meer dan dertig konijnen, katten en cavia's doodgebeten door honden.

Beluister en bekijk hieronder de reportages van verslaggevers Casper Meijer en Christiaan Kooistra.

woensdag 17 maart 2010

Rechter: wilde hond Soest blijft gemuilkorfd

SOEST - De hond Moja in Soest blijft gemuilkorfd. Volgens de rechter is de hond te gevaarlijk om los te lopen.

Moja was in 2008 betrokken bij een groot aantal bijtincidenten, waarbij konijnen, cavia's en kippen werden gedood, tot woede en verdriet van de buurtbewoners. Velen deden aangifte bij de politie.

Op verzoek van de politie legde de gemeente een muilkorfgebod op. Nadat de onafhankelijke bezwarencommissie van Soest haar in het ongelijk stelde, tekende ze beroep aan bij de Rechtbank in Utrecht. Maar die oordeelde dus dat de hond gemuilkorfd moet blijven.

donderdag 18 november 2010

Soester bijthond moet verplicht muilkorf om

SOEST - Een kraakster in Soest mag haar hond van de gemeente niet meer los laten lopen. Ook moet zij het beest muilkorven omdat het dier agressief is en andere honden en mensen aanvalt.

Het is niet de eerste keer dat er wordt opgetreden tegen de eigenaresse. Zij had al eerder honden die in Soest voor overlast zorgden door beesten dood te bijten.

In 2008 werden in Soest tientallen katten, konijnen en cavia's door haar honden doodgebeten.

maandag 27 december 2010

Bijtende honden slaan toe in Soest

SOEST - Twee honden in Soest hebben verschillende geiten en schapen doodgebeten. Een getuige zag de honden toeslaan in de omgeving van Soest. Daarna renden ze volgens de ooggetuige weg.

Na wat speurwerk bleken de eigenaars van de honden in een pand aan de Beukenlaan te verblijven. De honden zijn daar in beslag genomen.

De eigenaren van de honden, twee mannen uit Rotterdam en Ede, krijgen een proces-verbaal voor het los laten lopen van hun dier. Ook wordt onderzocht of de honden een muilkorf moesten dragen. Over de toekomst van de honden gaat het Openbaar Ministerie beslissen.

dinsdag 28 december 2010

"Kraakverbod inzetten tegen honden Soest"

SOEST - Omwonenden en raadsleden willen dat de gemeente Soest een kraakpand aan de Beukenlaan ontruimd waar agressieve honden werden gehouden.

Op Tweede Kerstdag werd een aantal geiten en schapen doodgebeten en uit speurwerk van de politie bleek dat de honden verbleven op de Beukenlaan. De politie heeft de dieren in beslag genomen.

Al eerder bleken honden uit het kraakpand verantwoordelijk voor bijtincidenten. Omwonenden hopen dat de nieuwe kraakwet zorgt dat het pand aan de Beukenlaan wordt ontruimd.

Burgemeester Noordergraaf had geen tijd om desgevraagd een reactie te geven. Een woordvoerder van de gemeente Soest zei tegen RTV Utrecht dat ze niet van de één op de andere dag iemand op straat kunnen zetten.

woensdag 29 december 2010

Bijthonden Soest niet terug naar eigenaars

SOEST - De twee honden die op Tweede Kerstdag vier geiten in Soest hebben aangevallen, mogen niet meer terug naar de eigenaars. Dat heeft Justitie besloten.

De honden zijn van een groep krakers, die in een pand aan de Beukenlaan wonen en de gemoederen in het dorp al langer bezig houden.

De krakers hebben hun excuses aangeboden aan de eigenaar van de geiten en willen ook de schade voor hun rekening nemen.
De vier geiten zijn inmiddels dood. Of ook de twee honden afgemaakt zullen worden, is aan Justitie.

(RTV Utrecht, 2011)

woensdag 5 januari 2011

Meldpunt overlast krakershonden Soest

SOEST - Monica Falck uit Soest wil het aantal slachtoffers van de beruchte krakershonden in kaart brengen. Geschokt over de slachting op Tweede Kerstdag, blaast ze het meldpunt hondenoverlast nieuw leven in.
In 2008 startte ze nadat bloeddorstige honden van krakers huisdieren doodbeten. „Bekend zijn: twintig konijnen, vijf katten, vier cavia's en vier kippen", zegt Falck. „Een jongetje had professionele hulp nodig nadat zijn konijnen waren gedood. Bij mij waren ze ook, maar ik kon op tijd mijn konijnenhok beschermen." Daarna leek het rustig. „Tot twee maanden geleden Siem Leeuwenkamp en zijn teckel werden gebeten door krakershond Oscar. In het hondencircuit hoorde ik dat meer honden waren aangevallen." Toen Oscar een muilkorfgebod kreeg, dacht ze dat de ellende over was. Maar met kerst namen twee andere krakershonden vier geiten en drie schapen te grazen. Justitie besloot dat dit duo niet terug mag naar de krakers van de Beukenlaan. Falck vreest dat krakershonden afgelopen maanden meer slachtoffers maakten en roept gedupeerden op zich bij haar te melden, en aangifte te doen. „Ik wil alles koppelen, samen sta je sterker." De informatie draagt Falck over aan dierenwethouder Coppes en de politie. Ze hoopt dat de krakers een hondenverbod krijgen. „Gaat er niet om dat het krakers zijn, maar ze zijn niet geschikt voor huisdieren." Falck voelt niets voor het VVD-voorstel om ze uit te zetten. „Ontruim je die woning, dan zitten ze morgen ergens anders. Dit krakersnetwerk zit in de hele provincie. Telkens hebben ze nieuwe nesten en worden pups uitgedeeld. Aan de Beukenlaan zitten nu nog honden."
Voor meldingen: hondenoverlast@gmail.com of 06-29196606.

(De Gooi en Eemlander, 2011)

vrijdag 7 januari 2011

Soest wil hardere aanpak krakers Beukenlaan

SOEST - Soest wil harder optreden tegen krakers op de Beukenlaan. Aanleiding is een nieuw incident met de honden van de krakers.

Op tweede kerstdag werden geiten en schapen doodgebeten. Eerder al waren konijnen de prooi en ook mensen werden door de honden gebeten.

De gemeente wil onder meer actie van de eigenaar van het pand. Burgemeester Noordergraaf onderzoekt nu welke mogelijkheden Soest heeft. Soest kan zelf niet overgaan tot ontruiming, zegt Noordergraaf.

dinsdag 11 januari 2011

Opnieuw bijtincidenten krakershonden Soest

SOEST - Bij het meldpunt hondenoverlast in Soest zijn twee nieuwe incidenten met krakershonden binnengekomen. Dat zegt de initiatiefnemer desgevraagd aan RTV Utrecht.

In één geval werd een hondje door de inmiddels beruchte krakershond Oscar aangevallen en in een ander geval viel de viervoeter een voorbijganger en zijn hondje aan.

Het meldpunt brengt slachtoffers van de krakershonden in kaart en overhandigt de resultaten aan politie en gemeente.

woensdag 26 januari 2011

Inwoners Soest emotioneel over bijthonden

SOEST - Bij een speciale bijeenkomst over de bijthonden in Soest kwamen veel emotionele bewoners opdagen.

Bewoners konden gisteravond tegenover de gemeente en politie hun verhaal doen over de agressieve honden die het dorp al jaren terroriseren.

De honden zijn van krakers die wonen op de Beukenlaan. De agressieve viervoeters hebben al tientallen dieren doodgebeten en ook mensen aangevallen.

donderdag 10 februari 2011

Bijtende krakershond Oscar ingenomen

SOEST - De politie van Soest heeft de inmiddels beruchte bijthond Oscar is beslag genomen. Oscar is van enkele krakers in een woning aan de Beukenlaan en zorgt al maanden voor problemen.

Het dier zou andere honden aanvallen en ook mensen bijten. Dat was in november al reden voor een aanlijn- en muilkorfgebod, maar daar trokken de eigenaren zich niets van aan.

Op last van Justitie is daarom besloten de hond in beslag te nemen, waarbij ook één van de krakers is aangehouden omdat hij de agenten aanviel.

(RTV Utrecht, 2011)

donderdag 10 februari 2011

Politie neemt hond Oscar in beslag

SOEST - Woensdag heeft de politie een hond in beslag genomen na diverse waarschuwingen. Tijdens de in beslag neming werd één van de aanwezige bewoners, een 43-jarige man uit Grootschermer, aangehouden omdat hij zich verzette en geweld gebruikte tegen de agenten.

Vanaf 11 mei 2010 ontving de politie meldingen over een loslopende hond die zowel mensen als dieren agressief benaderde en beet. Uit onderzoek van de politie bleek dat het hier ging om de hond Oscar die eigendom was van een 33-jarige bewoonster van een woning aan de Beukenlaan. De meldingen waren voor de politie reden om een rapportage op te maken voor de gemeente Soest met het advies een muilkorf- en aanlijngebod op te

leggen. Dit advies werd overgenomen door de burgemeester die op 17 november vorig jaar een muilkorf- en aanlijngebod oplegde aan de eigenaresse van de hond Oscar.

Na 17 november 2010 ontving de politie echter opnieuw meldingen over het loslopen van de hond en het niet- of onjuist muilkorven van het dier. Daarnaast constateerde de politie ook zelf dat de eigenaresse zich niet hield aan de opgelegde maatregelen want op 20 — en 23 november werd geconstateerd dat de hond los liep op de Beukenlaan en de Talmalaan. Tegen de eigenaresse werd toen proces-verbaal opgemaakt.

Ook de bijtincidenten bleven na de opgelegde maatregelen niet uit want in de maanden november en december 2010 vonden opnieuw drie bijtincidenten plaats. Al deze feiten was voor de politie aanleiding een dossier samen te stellen en dit, ter beoordeling, voor te leggen aan het Openbaar Ministerie.

Op basis van deze documentatie gelastte de officier van justitie de in beslag neming van de hond Oscar die, na een zorgvuldige voorbereiding, werd uitgevoerd op woensdag 9 februari. De aangehouden verdachte is inmiddels verhoord en daarna in vrijheid gesteld. Hij kreeg een proces-verbaal. Het Openbaar Ministerie beslist over de toekomst van de hond.

(Blik op nieuws, 2011)

Bijlage IV: Topiclijst open interview

Topiclijst voor gemeenten

Topic	Subtopic
Introductie	• Kennismaking • Vraag en dank tot medewerking • Uitleg onderzoek • Toestemming opname
Beleid	• APV • Bevoegdheden - Politie - Burgemeester • Preventie
Proces	• Melding • Frequentie • Registratie - Wel, hoe? - Niet, waarom? • Bestuursrechtelijk • Strafrechtelijk • Wijze van proces • Evaluatie
Knelpunten	• Knelpunten • Behoeften
Slot	• Eventuele vragen • Dankwoord en presentje

Topiclijst voor politie

Topic	Subtopic
Introductie	• Kennismaking • Vraag en dank tot medewerking • Uitleg onderzoek • Toestemming opname
Beleid	• Bevoegdheden • Protocol • Communicatie • Preventie
Proces	• Meldingen • Frequentie • Registratie - Wel, hoe? - Niet, waarom? • Bestuursrechtelijk • Strafrechtelijk • Wijze van proces • Evaluatie
Knelpunten	• Knelpunten • Behoeften
Slot	• Eventuele vragen • Dankwoordje en presentje

Bijlage V: Lijst van respondenten

Amsterdam:	Dhr. P. Schroth Senior beleids- en bestuursadviseur
Rotterdam:	Dhr. R. Lagrand Bestuursdienst, Bestuur & Communicatie (BSD, B&C) Bestuurlijke, Juridische en Internationale zaken (BJI)
Den Haag:	Dhr. R. Beukers Hondengeleider Regiopolitie Haaglanden
Groningen:	Mw. A. de Vries Jurist Milieudienst, Markt- en Milieutoezicht
	Dhr. A.O. Broere Milieu-inspecteur/opsporingsambtenaar DTA Asbest Milieudienst, Markt- en Milieutoezicht
	Dhr. H. Meijer Hondengeleider Regiopolitie Groningen
	Dhr. E. ter Veer Hondengeleider Regiopolitie Groningen
Assen:	Dhr. A.F. Knol Milieu-inspecteur
Soest:	Mw. R.T. Coppes Wethouder, onder andere dierenwelzijn

Bijlage VI: Wet- en regelgeving

Artikel 172 Gemeentewet

1. De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde.
2. De burgemeester is bevoegd overtredingen van wettelijke voorschriften die betrekking hebben op de openbare orde, te beletten of te beëindigen. Hij bedient zich daarbij van de onder zijn gezag staande politie.
3. De burgemeester is bevoegd bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de bevelen te geven die noodzakelijk te achten zijn voor de handhaving van de openbare orde.

Artikel 2:59 VNG model-APV

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond te laten verblijven of te laten lopen op een openbare plaats of op het terrein van een ander:
   a. anders dan kort aangelijnd nadat het college aan de eigenaar of de houder heeft bekendgemaakt dat het die hond gevaarlijk of hinderlijk acht en een aanlijngebod in verband met het gedrag van die hond noodzakelijk vindt;
   b. anders dan kort aangelijnd en voorzien van een muilkorf nadat het college aan de eigenaar of de houder heeft bekendgemaakt dat het die hond gevaarlijk of hinderlijk acht en een aanlijn en muilkorfgebod in verband met het gedrag van die hond noodzakelijk vindt.
2. In afwijking van artikel 2:57, lid 1 onder c, geldt voor het bepaalde in het eerste lid bovendien dat de hond voorzien moet zijn van een optisch leesbaar, niet- verwijderbaar identificatiekenmerk in het oor of de buikwand.
3. In het eerste lid wordt verstaan onder:
   a. muilkorf: een muilkorf als bedoeld in artikel 1, onder d, van de Regeling agressieve dieren;
   b. kort aanlijnen: aanlijnen van een hond met een lijn met een lengte, gemeten van hand tot halsband, die niet langer is dan 1,50 meter.

Artikel 285 Wetboek van Strafrecht

1. Bedreiging met openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, met geweld tegen een internationaal beschermd persoon of diens beschermde goederen, met enig misdrijf waardoor gevaar voor de algemene veiligheid van personen of goederen of gemeen gevaar voor de verlening van diensten ontstaat, met verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met enig misdrijf tegen het leven gericht, met gijzeling, met zware mishandeling of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien deze bedreiging schriftelijk en onder een bepaalde voorwaarde geschiedt, wordt ze gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.
3. Bedreiging met een terroristisch misdrijf wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.
4. Indien het feit, omschreven in het eerste, tweede of derde lid, wordt gepleegd met het oogmerk om een terroristisch misdrijf voor te bereiden of gemakkelijk te maken, wordt de op het feit gestelde gevangenisstraf met een derde verhoogd.

Artikel 300 Wetboek van Strafrecht

1. Mishandeling wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.
3. Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vierde categorie.
4. Met mishandeling wordt gelijkgesteld opzettelijke benadeling van de gezondheid.
5. Poging tot dit misdrijf is niet strafbaar.

Artikel 302 Wetboek van Strafrecht

1. Hij die aan een ander opzettelijk zwaar lichamelijk letsel toebrengt, wordt, als schuldig aan zware mishandeling, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie.
2. Indien het feit de dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 308 Wetboek van Strafrecht

1. Hij aan wiens schuld te wijten is dat een ander zwaar lichamelijk letsel bekomt of zodanig lichamelijk letsel dat daaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening van zijn ambts- of beroepsbezigheden ontstaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de vierde categorie.
2. Indien de schuld bestaat in roekeloosheid, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.

Artikel 350 Wetboek van Strafrecht

1. Hij die opzettelijk en wederrechtelijk enig goed dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie.
2. Gelijke straf wordt toegepast op hem die opzettelijk en wederrechtelijk een dier dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, doodt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt.

Artikel 425 Wetboek van Strafrecht

Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft:

1. hij die een dier op een mens aanhitst of een onder zijn hoede staand dier, wanneer het een mens aanvalt, niet terughoudt;
2. hij die geen voldoende zorg draagt voor het onschadelijk houden van een onder zijn hoede staand gevaarlijk dier.

Bijlage VII: Algemeen hondenbeleid

Artikel 2:57 Loslopende honden

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond te laten verblijven of te laten lopen:
a. binnen de bebouwde kom op de weg zonder dat die aangelijnd is;
b. buiten de bebouwde kom op de weg los en zonder toezicht;
c. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide of op een andere door het college aangewezen plaats;
d. op de weg zonder voorzien te zijn van een halsband of een ander identificatiemerk dat de eigenaar of houder duidelijk doet kennen.
2. Het college kan plaatsen aanwijzen waar het verbod genoemd in het eerste lid onder a niet geldt. Als zodanig zijn in elk geval aangewezen uitlaatplaatsen binnen de bebouwde kom;
3. De verboden genoemd in het eerste lid onder a, b en c gelden niet voor zover de eigenaar of houder van een hond zich vanwege zijn handicap door een geleidehond laat begeleiden of als een eigenaar of houder van een hond deze aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond.

Artikel 2:58 Verontreiniging door honden

1. De eigenaar of houder van een hond is verplicht ervoor te zorgen dat die hond zich niet van uitwerpselen ontdoet op openbare plaatsen of op een andere door het college aangewezen plaats.
2. Het college kan plaatsen aanwijzen waar het gebod genoemd in het eerste lid, onder a niet geldt. Als zodanig zijn in elk geval aangewezen uitlaatplaatsen binnen de bebouwde kom en gebieden buiten de bebouwde kom;
3. De strafbaarheid wegens overtreding van het in het eerste lid gestelde gebod wordt opgeheven indien de eigenaar of houder van de hond er zorg voor draagt dat de uitwerpselen onmiddellijk worden verwijderd.

Bijlage VIII: Protocol gemeente Assen

Protocol bijtincidenten honden
Wetstechnische informatie
Gegevens van de regeling

Overheidsorganisatie	gemeente Assen
Officiële naam regeling	Protocol bijtincidenten honden
Citeertitel	Protocol bijtincidenten honden
Besloten door	college van burgemeester en wethouders; burgemeester
Deze versie is geldig tot (als de vervaldatum is vastgesteld)	
Onderwerp	Algemeen bestuur

Opmerkingen m.b.t. de regeling
Geen.

Grondslagen
1. Algemeen Plaatselijke Verordening gemeente Assen, art. 2:59

Regelgeving die op deze regeling is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving)
1. Geen.

Overzicht van in de tekst verwerkte wijzigingen

Datum inwerking-treding	Terug-werkende kracht	Betreft	Ontstaansbron: datum ondertekening; bron bekendmaking	Inwerkingtreding: datum ondertekening; bron bekendmaking	Voorstel gemeenteraad
13-5-2010		nieuwe regeling	23-3-2010 Berichten van de Brink, 12-05-2010	23-3-2010 Berichten van de Brink, 12-05-2010	BB00437

Weging ernst bijtincidenten
Artikel 1.
1. Bij weging van de ernst van bijtincidenten wordt onderscheid gemaakt tussen honden die betrokken zijn bij (zeer) ernstige bijtincidenten en overige honden die zijn betrokken bij een licht bijtincident.
2. Bij (zeer) ernstige bijtincidenten bijt een hond een persoon of brengt de hond ernstig letsel toe aan een ander dier, veelal een hond.
3. Bij een licht bijtincident bijt een hond een ander dier, veelal een hond, maar is geen sprake van ernstig letsel, of is sprake van een bijtincident zonder ernstige gevolgen dat gezien de context verklaarbaar is.

Optreden tegen ernstige bijtincidenten
Artikel 2.
1. De houder van een hond die een (zeer) ernstig bijtincident heeft begaan wordt gevraagd om afstand te doen van zijn hond.
2. De burgemeester geeft bevel tot het onvrijwillig in beslag nemen van de hond indien de houder niet vrijwillig afstand doet van de hond en de burgemeester vreest dat de kans op bijtrecidive aanwezig is, of als de hond al eerder een bijtincident heeft veroorzaakt.

3. Bij het onvrijwillig in beslag nemen kan in opdracht van de houder de hond aan een risico-assessment worden onderworpen die de burgemeester betrouwbaar acht. De test zal moeten uitwijzen of de hond resocialiseerbaar of elders herplaatsbaar is, of dat het risico bij terugplaatsing bij de houder als te groot moet worden ingeschat.
4. De kosten van vervoer, verblijf, test en eventueel laten doden van de hond komen voor rekening van de houder van de hond.
5. Bij bijtricidive of bij (zeer) ernstige bijtincidenten informeert de gemeente het Openbaar Ministerie, zodat dit kan overwegen of het instellen van strafvervolging tegen de houder van de hond, terzake van mishandeling,vernieling, geen voldoende zorg dragen voor onschadelijk houden van een gevaarlijk dier, of overtreding van de APV aan de orde is.
6. Indien de burgemeester bij de situatie uit het tweede lid niet vreest dat bijtrecidive zal plaatsvinden, dan kan het college de hond aanwijzen als gevaarlijke hond.

Optreden tegen overige honden
Artikel 3.

1. Bij vrees voor het ontstaan van ernstige bijtincidenten, of bij een licht bijtincident kan het college besluiten tot aanwijzing van de hond als gevaarlijke hond in de zin van artikel 2:59 APV.
2. Het college kan in bepaalde situaties aangeven dat het noodzakelijk is dat de hond een risico-assessment ondergaat.
3. Bij zeer ernstige vrees voor het ontstaan van een (zeer) ernstig bijtincident kan het college besluiten dat de houder onvrijwillig afstand moet doen van de hond.
4. Als de houder van een hond die als gevaarlijke hond is aangewezen in strijd met artikel 2:59 APV de hond houdt en de hond een nieuw bijtincident veroorzaakt dan geeft het college toepassing aan het vorige lid en gaat het na of er aanleiding is dat naast de bestuursrechtelijke maatregel een strafrechtelijke sanctie op zijn plaats is wegens overtreding van de APV.

In werking treding
Artikel 4.
Dit Protocol bijtincidenten honden treedt in werking op de dag na die van bekendmaking.